

Naš delovni dogovor

Na nobenem izmed dosedanjih kongresov Socialistične zveze Slovenije — in prej OF — nismo opazili tako malo manifestativnih besed, parol in lepih, čeprav kasneje malo manj učinkovitih besed, kakor je bilo to na VI. kongresu SZDL Slovenije pretekli teden. Upravičeno moramo ponoviti besede, ki jih je komentator DELA Franc Setine ob zaključku kongresa zapisal v našem republiškem glasilu SZDL:

»Izobraževanje, zdravstvo, znanost, kultura in druga torišča tokrat niso doživljala usode prejšnjih let, ko so bila pogosto — celo v resolucijah — potisnjena v kot. Gospodarstva kongres zato ni podcenjeval, le da ga je obravnaval skupaj z drugimi dejavnostmi v luči njihove medsebojne povezanosti in odvisnosti.

Ali je zgolj naključje, da je bil VI. kongres SZDL Slovenije iskren, predačen, delovni dogovor, brez parol in lepih, sicer pa puhlih besed? Vzrok je treba iskati v več kot eno leto trajajočih razpravah Socialistične zveze in drugih organizacij. Kongres je uspel strniti vse te razprave v jasen, dovolj konkreten program uresničevanja družbene reforme. Tribuna kongresa — zlasti tista v osmih komisijah — je odsevala novo stopnjo demokratičnosti naše družbe, ki postopoma prehaja v novo kvaliteto samoupravljanja. Ta brst, to kipeje demokratičnosti v odnosih med ljudmi daje naši družbi novo bogastvo. Sedaj je teže proglasiti napredno samo s sklicevanjem na revolucionarno tradicijo. Tisto, zares socialistično je treba dokazovati tudi s sedanostjo in z otipljivimi, konkretnimi perspektivami jutrišnjega dne. Revolucionarne pridobitve je treba spet in spet potrjevati in jih na višji stopnji presegati.

...V dvorani kongresa ni bilo nobene parole, nobenih pozdravnih govorov. Za to sedaj ni časa; treba je delati! Tako kot so se široke razprave stekale v svoj vrh — na kongres, kjer so našle svojo ustvarjalno sintezo, tako se morajo sedaj sklepi kongresa spremeniti v široko akcijo za izpolnjevanje sprejetih nalog.

Take so bile v preteklih mesecih tudi zahteve članov osnovnih organizacij SZDL v večini krajev naših 9 občin: povsod so člani organizacije naročali tako odbornikom krajevnih organizacij kot svojim delegatom, da zdaj ni več potrebno prepričevanje in že kar dolgočasno ponavljanje preizkušenih resnic in znanih stališč. »Dovolj smo govorili in razpravljali, zdaj pa ukrepajmo!« Tako je bilo slišati na sestankih in zborovanjih v (Nadaljevanje na 7. str.)

Na prvi seji novega glavnega odbora SZDL Slovenije, ki je bila v četrtek popoldne takoj po končanem VI. kongresu, so za predsednico izvršnega odbora GO SZDL Slovenije ponovno izvolili tovarišico Vido Tomšič, za podpredsednika pa Franca Kimovca-Zigo in dr. Jožeta Vilfana. Novi sekretar je ponovno inž. Vitja Rode, za blagajničarko glavnega odbora pa je bila izvoljena Francka Sirmole. — Na sliki: Vida Tomšič govori na VI. kongresu Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije (Foto služba VECER, posnetek: Dragiša Modrinjak)

„POGLEJ MOJE ROKE!“

Lepo urejen dom in gospodarsko poslopje na Pristavi pri Velikem Gabru, kažeta na dobrega in pridnega mladega gospodarja Toneta Severja.

— Tone, posvetil si se kmetiji, čeprav si nameraval iti nekam v službo. Bil si predsednik zadrugnega sveta, pred dobrima dvema letoma si delal na farmi

Lovec zgrešil medveda

Pred kratkim je lovška družina — Trava pregledala in ocenila lanske lovske trofeje svojih članov. Zal so imeli lani le en trofejski odstrel (ostali so bili gojitveni). Lovec Anton Janežič je položil na dlako jelena, ki mu je prinesel 162 točk.

Pretekli teden je imela lovška družina v gosteh Avstrijca, ki je prišel na medveda. Zal je gost prišel prekasno, ko je bil medved že na mrhovšču in je ob prihodu lovec zbežal. Kasneje je prišel še en medved. Gost je streljal, a ga je zgrešil. Medvedov je tu dosti, zato so bili ljudje malo razočarani, ker jih letos niso lovci rešili niti ene mrčine.

v Ameriki. Zakaj si si kupil prej avtomobil kot traktor?

— Če ne bi grozili z visoko takso, bi ga kupil namesto avtomobila, čeprav imam samo 7 hektarov zemlje, če odštejem gozd in 10 glav živine. Namesto dveh konj bi redil še troje goved. Stroj bi ne bil toliko izkoriščen, bi ga pa imel več let, saj so današnji traktorji že zelo izpopolnjeni in ne zastarijo kmalu. Ne bi delal konj (Nadaljevanje na 2. str.)

Medobčinsko prvenstvo v krosu

V nedeljo, 17. aprila, se bodo ob 10. uri popoldne na velikem stadionu v Novem mestu pomerili najboljši tekači Dolenjske v krosu, ki naj bo uvod v letošnje športno sezono. Letošnjega krosa se bo udeležila predvsem šolska mladina, ki se z razrednimi in šolskimi prvenstvi že dalj časa pripravlja na tekmovanje. Organizator pričakuje tudi veliko udeležbo druge mladine, predvsem iz delovnih kolektivov. Največ tekmovalcev bo v kategoriji učenec osnov. Šol v teku na 500 m in učencev v teku na 700 m. Na najkrajši ženski progi bosta nastopili tudi sestri Močnikovi, kjer se bosta preizkusili, katera je hitrejša na krajše proge.

Tekmovalna proga bo tako speljana, da bodo gledalci lahko

IX. zlet bo v Banjaluki

Pretekli teden so sklenili na seji stalnega sekretariata Zleta bratstva in enotnosti v Novem mestu, da bo IX. Zlet bratstva in enotnosti od 8. do 13. junija 1967 v Banjaluki. Za novega predsednika stalnega sekretariata zleta so izvolili Mehmeda Muhamedagića, za sekretarja pa Husiju Taramovića. Sd.

S SREČANJA PIONIRJEV NA BUČKI:

„POZDRAVLJEN, tovariš Tito!“

Kurirčkovo pošto TV Dolenjska so letos na Bučki oddali že desetič — Ob tej priložnosti je vsa vas praznično oživela — Pred šolo so se zbrali pionirji z Bučke in iz Sevnice in pripravili lep kulturni spored, nato pa so z učitelji vred zaplesali veselo kolo

Na partizanski Bučki se je v ponedeljek dopoldne zbralo pred šolo staro in mlado na svečani oddaji kurirčkove pošte TV Dolenjska. S česnjevim cvetjem odeta vas je praznično oživela v sončnem jutru. Domačim pionirjem so se pridružili pionirji matične osnovne šole v Sevnici in njihov odlični zbor je pod vodstvom tovariša Krenčiča zanosno zapel nekaj pesmi. Nastopili so tudi recitatorji, predsednik občinskega odbora Združenja borcev v Sevnici pa je obudil spomine na leto 1941, ko so v novembu okupatorji doživeli na Bučki prvi partizanski napad na njihovo postojanko. Komisar partizanske enote je bil tedaj tov. Miha Marinko zato so ga

povabili k predaji kurirčkove pošte, vendar zaradi nujne zadržanosti ni mogel priti.

Bučko so v ponedeljek obiskali številni gostje, med katerimi so bili predstavniki obč. skupščine in družbeno političnih organizacij iz Sevnice ter gostje iz krške in novomeške občine. Kurirčkovo pošto s pozdravi za tovariša Tita je Jože Jencič izročil pionirju Slavku Jalovcu z Bučke.

Se isti dan so jo odnesli proti Skocjanu, od tam pa vodi njena pot v Novo mesto, Žužemberk, Trebnje, Sevnico, Senovo, Krško, Brežice, Kostanjevico, Metliko, Črnomelj, Stari trg, Kočevje, Ribnico in Ljubljano, kamor bo prišla 20. maja.

Slovesnosti za 1. maj v Spodnjem Posavju

Občinski sindikalni svet v Brežicah je prevzel organizacijo prvomajske proslave v Brežicah, na kateri bo nastopil Invalidski pevski zbor iz Ljubljane. Razen tega bo med delovnimi kolektivi prirejenih več športnih srečanj, na katerih bodo sodelovali tudi kolektivi drugih dveh spodnje-posavskih občin.

V Brežicah bo srečanje ekip v šahu, najboljši posamezniki pa se bodo 24. aprila pomerili v simultanki z enim izmed slovenskih valemajstrov. Kegljaska tekmovanja bodo v Krškem, kjer bo prav tedaj odprto novo dvostrano keglišče, medtem ko bodo strelci tekmovali v Sevnici in v Brežicah. V. P.

Pionirji sevnške občine — učenci osnovne šole Bučke predajajo v Skocjanu kurirčkovo torbo novomeškim pionirjem (Foto: M. Moškon)

Spet smrtna nesreča v Nemčiji

31. marca se je v Nemčiji smrtno ponesrečil delavec Jože Zajc iz Zimarič (občina Ribnica). Pokojni je šel ponovno na delo v Nemčijo 3. marca letos. Zapustil je ženo in 4 mladoletne otroke. V zadnjih treh letih je to že o s m smrtna nesreča delavcev iz območja Sodražice, ki so na delu v Nemčiji. V istem času sta se zgodili v vsej občini Ribnica (kamor spada tudi Sodražica) dve smrtni nesreči pri delu.

Čateške Toplice niso zasedene

Depandansa v zdravilišču Čateške Toplice je še vedno prazna, čeprav so računali, da jo bodo v aprilu napolnili. V novem hotelu je zasedenih 95 postelj. Po prijavah, ki jih imajo za prihodnjo izmenno sodijo, da pacientov še ne bo toliko, kot so jih pričakovali.

ISKRA za ISKRO

V »Iskri« v Semiču so prejšnji teden dokončali avtomatsko progo za tovarno uporov v Sentjerneju. Do sedaj so naredili že tri take stroje, ki jih potem dokončajo v ljubljanski ISKRI in s pomočjo katerih avtomatizirajo proizvodnjo uporov. F. D.

Žužemberk: »Kaj veš o varnosti prometa?«

24. aprila bo v Žužemberku veliko nagradno tekmovanje osnovnih šol v spoznavanju prometne varnosti. Do zdaj je prijavljenih 7 osnovnošolskih ekip, pričakujejo pa še večjo udeležbo. Razen tekmovalne ekipe bo dala vsaka osnovna šola tudi prispevek h kulturnemu sporedu, ki bo popestril tekmovanje. Učenci bodo tekmovali za praktične nagrade, ki so jih pripravile družbene in delovne organizacije. Pokroviteljstvo nad tekmovanjem je prevzela kmetijska zadruga v Žužemberku, organizacijo pa deloma tamkajšnja osnovna šola.

Od 14. do 24. aprila.

Okrog 14. aprila močna ohladitev s snegom do nižin. — V naslednjih dneh ob prehodnem izboljšanju vremena slana oziroma pozeba. Nekako od 18. aprila dalje bo zopet prevladovalo deževno in hladno vreme s snegom skoraj do nižin. Dr. V. M.

„POGLEJ MOJE ROKE!“

Nadaljevanje s 1. strani

kurence zadrugi, saj ona ne more dati traktorjev za vsako površino. Ne razumem nekaj, ko govorimo pri nas o mehanizaciji. Obrtniki niso omejeni, kolikšno strošnico naj bi imeli, za kmeta se pa tako bojimo. Star način dela je preživel, mladji se nočejo več tako naprezati. Govorimo, da se je treba specializirati, toda brez strojev tega ne bo, ker si s tem, da imam več različnih posevkov, svoje delo enakomerneje razdelim skozi vse leto, sicer bi prišlo vse naenkrat in ga ne bi zmogel. Specializacija bo pa potrebna, ker manj posevkov zahteva manj različnih strojev.

— Ali lahko poveš nekaj vtisov pri delu na farmi v Ameriki kljub temu, da je to z našimi razmerami težko primerjati?

— Pol leta sem delal na 600 hektarov veliki farmi, ki jo imajo starši moje svakinje v zvezni državi Iowa. Res je to težko primerjati z nami, ko ima več vasi skupaj komaj toliko zemlje. Ko sem sosedom doma pripovedoval, koliko tam en človek naredi, mi niso hoteli verjeti. Nič

Letos za zlet bratstva in enotnosti

Priprave na IX. zlet bratstva in enotnosti, ki bo 1967 v Banjiluki, se bodo začele že letos. Mladina področij, ki sodelujejo na zletu, bo letos 22. aprila slovesno proslavila spomin na osvoboditev Banjaluke s tekom osvoboditve mesta. V juliju bo v Drvarju proslava v okviru dneva vstaje množično srečanje mladine. V avgustu bo tretji trad. pohod na Triglav. Na dan republike bodo mladi odborniki iz treh republik obiskali mesti Bihać in Jajce. Razen naštetega bo letos tudi prvo srečanje kulturno prosvetnih društev in likovnih umetnikov. Likovni umetniki bodo ustvarjali letos v Bihaću, naslednja leta pa v drugih mestih. V načrtu so tudi srečanja šolske mladine in tesnejši stiki med delovnimi kolektivi.

posebnega ni, če en človek obdeluje 100 ha, ali pridelava krme za 400 glav živine. Na zemljo niso navezani in jo prodajo, če ne vzdrži konkurence. Silno so specializirani. Farmarji, ki dobijo za mleko tudi po 2000 dolarjev na mesec, ga za svoje potrebe kupujejo pasteriziranega v mlekarini. Majhne farme propadajo, ker ne nesejo dovolj, če nimajo farmarji dodatne zaposlitve. Vsi so pravi računarji, pa tudi garaži, ko je to potrebno. Država jim jamči cene pridelkov. Radi pokažejo posestva, kjer pa ne gradijo dragih hlevov in drugih naprav, temveč je vse preprosto in ceneno. Vsem je glavno vodilo: doseči čimveč dohodka.

— Kako delaš doma na posestvu, ko si vse to videl?

— Vsako leto sejem do 2 hektara semenskega krompirja v kooperaciji z zadrugo, ki mi preskrbi seme in prodajo pridelka čimveč na enkrat. Pridelujem ga po navodilih komisije, ki ga pregleduje. Letos imam pogodbo za 10 ton merkanilnega in za ves semenski krompir. Pridelal bom originalno seme sorte Vesna, ker sem sadil elitno seme, ki je bilo po 160 din za kg. Lani sem prodal preko zadruge čez 30 ton krompirja, večina semenskega. Trošim okrog 1000 kg gnojila na hektar, toda če vem ceno pridelka v jeseni tudi vem, po čem bom gnojilo vnovčil. Rad bi si kupil kak stroj in traktor, da ne bo naše delo tako naporno. Poglej moje roke!

M. LEGAN

Priznanje semiškemu Obrtnemu servisu

Obratni servis v Semiču je pred nedavnim izdelal serijo žetvenih naprav za domače kmetijske znamke Alpina, medtem ko so jih morali doslej uvažati iz Italije. Semiška žetvena naprava je prilagojena našemu hribovitemu terenu in bo žela okoli 10 cm višje kot italijanska, kjer imajo največ ravnih njiv. Pri vsem tem pa je najvažnejše, da so semiške žetvene naprave za okoli 15.000 din cenejše kot uvožene.

TEDESKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

■ **TITO V DRVARJU.** Predsednik republike Tito se je udeležil nedeljske svečanosti ob otvoritvi nove tovarne papirja in celuloze. Tako je po dolgem času spet obiskal zgodovinsko pomemben kraj in hrabre ljudi, ki so junaško preprečili poizkus fašistov, da bi zajeli vodstvo naše revolucije. V priložnostnem govoru je tovariš Tito obudil spomine na tiste čase in izrekel priznanje prebivalcem kraja tako za njihovo hrabrost v revoluciji kot tudi za njihove sedanje napore pri graditvi lepše prihodnosti. Govoril je tudi o pomenu gospodarske in družbene reforme. O tem je med drugim dejal, da bomo reformo uspešno speljali le, če bo vsak opravil svoje delo. Ko je odgovarjal na vprašanje o ciljih gospodarske reforme, je rekel, da moramo pravilno uresničiti delitev in bolj misliti na standard naših delovnih ljudi, z eno besedo — stabilizirati moramo naše gospodarstvo.

■ **OBČANI NAJ ZARES VOLIJO,** je rekel Lazar Koliševski, predsednik zveznega odbora SZDL Jugoslavije v TV oddaji »Aktualni pogovori«. Ni dovolj, da občani samo glasujejo, medtem ko določajo kandidate v zaprtem krogu. Občani morajo sodelovati v celotnem volilnem postopku, se pravi, sodelovati morajo tudi pri izbiri kandidatov, nato pa o njih še glasovati. Nosilec celotne volilne aktivnosti postaja Socijalistična zveza.

■ **VSEM ENAKE POGOJE.** Zvezni izvršni svet je sprejel osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o prometu blaga in storitev s tujino. Po tem osnutku

so dane enake možnosti vsem delovnim organizacijam, ne glede na to, ali gre za trgovinska, proizvodna ali druga podjetja.

■ **EKK VELENJE V LIKVIDACIJO?** Upravni odbor poslovnega združenja energo-kemičnega kombinata v Velenju je predlagal velenjski občinski skupščini, naj izvede redno likvidacijo EKK v graditvi. Upravni od-

ČE BO VSAK OPRAVIL SVOJE DELO

bor se je odločil za ta korak zato, ker za investicijo ni mogoče zagotoviti 72,5 milijarde starih dinarjev.

■ **ALI ZARES MANJ STANOVANJ?** Svet za gradbeništvo pri republiški gospodarski zbornici je na svoji zadnji seji ugotavljal, da stanovanjska graditev v naši republiki vse bolj nazaduje in da bomo verjetno dobili letos še manj stanovanj kot lani. Svet je opozoril na nezadovoljiv sistem kreditiranja kupec. Zdi se, da smo šli prehitro v nov sistem, ne da bi imele banke zadostne kreditne rezerve.

■ **KDO JE KRIV?** V Sarajevu še zmeraj raziskujejo okoliščine, v katerih je v bolnišnici umrlo devet ljudi. Ker so vsi pred smrtjo dobili transfuzijo krvi, so nekateri

Jara kača in urbanizem...

Novomeško Stanovanjsko podjetje je pripravilo po okvirni zamisli inž. arh. Marjana Lapajneti zazidalni načrt za Šmihel. V Novem mestu primanjkuje gradbenih parcel, v Šmihelu pa je cela kopica interesentov.

Zazidalni načrt je bil pripravljen in predstavljen stanovanjskega podjetja se je novembra lani zglasil z njim pri republiškem urbanističnem inšpektorju. Ta je namreč pristojen za odobritev zazidalnega načrta. Pregledal je načrte in predlagal nekaj dopolnitev. Stanovanjsko podjetje

je upoštevalo te želje in jih kar se da točno izpolnilo. Po 3 mesecih dela je bil zazidalni načrt spet predložen v odobritev. Nič več mu ni manjkalo. Toda republiški urbanistični inšpektor je tokrat naštel celo kopico dopolnitev, ki so potrebne, da bi bil načrt popoln...

Zgodbo o jari kači poznate, žal pa je videti, da se lahko tudi zgodba o zazidalnem načrtu ponavlja v nedogled. Nekdo je pač pristojen in lahko zahteva dopolnitve...

Ljudje, ki bi radi v Šmihelu gradili, pa dan za

jejo nobenih določenih izjav glede svojega odnosa do osvobodilne fronte Južnega Vietnama, do morebitnih pogajanj o miru in do tega, kaj z ameriški četami v Južnem Vietnamu. Toda odpor proti vladi je že prerasel v odpor proti Američanom, kot je povedal tisti študent iz Da Nanga, ki terja, naj puste, da bodo Vietnamci sami urejali svoje zadeve.

Stiske marionetne vlade

Toda washingtonska Bela hiša je gradila vse na generala Kyja, saj se je z njim sestal na Havajih sam predsednik Johnson, s čimer naj bi politično podprl Kyja, za katerega pa je bilo že takrat jasno in tega niso skrivali niti ameriški časopisi, da predstavlja le peščico vojakov, ki jih plačujejo z dolarji, in nikogar več. Njegova moč pa ne sega niti iz Saigona, kot se je to pokazalo ob dogodkih preteklega tedna, ko so v Da Nangu zrasle na ulicah barikade in so bili Američani že tako preplašeni, da so izselili iz mesta vse svoje državljane. Zbežali pa so tudi Filipinci in še nekateri drugi. No, nekateri se že vračajo, ker so lokalne oblasti zagotovile, da jih bodo varovale.

Vtem pa veje drugačen veter tudi v Washingtonu. Nenadno Ky ni več tisto poglavitno, kar bi bilo treba braniti za vsako ceno in je slišati glasove, da bi bil dober tudi

kdo drug, le da pri tem ne vedo, kdo naj bi zamenjal Kyja. Seveda pa nikakor ne mislijo vreči puške v koruzo in odločno zahtevajo, naj saigonska vlada napravi red, če ne drugače, pa tudi s silo. V Da Nangu so poslali tri bataljone mornariške pehote, od katerih pa so dva že umaknili. Najzanesljivejše merilo ameriškega razpoloženja pa so borze, na katerih so začele naglo padati delnice družb vojne industrije. Denarniki so najbolj začutili, da se spet nekaj kuha in da »ameriška« stvar v Južnem Vietnamu le ne stoji tako trdno, kakor si morda v Washingtonu predstavljajo. Zdaj bi radi Američani ubili dve muhi na en mah: radi bi popustili budistom in njihovim zahtevam, pri čemer seveda nočejo ničesar slišati o kakšni civilni vladi, ker zatrjujejo, da zdaj ni časa za take »pustolovščine«. Hkrati pa bi s kakšno drugo saigonsko lutko radi našli izhod iz te zagate, v katero so pravzaprav čisto sami zašli. Naposled v Vietnamu res nimajo kaj iskati.

Budistični voditelji so zdaj ustanovili »vsenarodni odbor za boj proti Kyjevi vladi«, saigonska vojaška junta pa je na to reagirala tako, da je sklicala »nacionalni politični kongres«, ki naj bi poskusil zatreti opozicijo proti vladi. Kongres je imenovala saigonska vlada, določil pa naj bi, kako bi sestavili ustavodajno skupščino in kdaj naj bi se le-ta sestala. Voditelj budistov Tien Minh je izjavil, da je ta sestanek »atentat na demokracijo«.

Tako se položaj zapleta. Jasno je le to, da bi se stvari hitro uredile, če v Vietnamu ne bi bilo Američanov.

dnem vozijo tja gradbeni material, začeli so z izkopji, nekateri pa celo že zidajo. Čakajoč na dovoljenje so obupali in začeli.

300 Ndin za lačne v Indiji

Marija Zupovec, delavka iz brežiške bolnišnice, in Darinka Venišnik, laborantka iz Brezic, sta darovali za lačne v Indiji vsaka po 150 Ndin (15.000 Sdin). Njuna veličnost zasluži javno pohvalo!

D. V.

■ **VRNITEV K USTAVNOSTI V INDOEZIJI** — Nova indonezijska vlada je razglasila za temeljno načelo svoje politike, da se bo vrnila k ustavnosti. Vrhovna oblast v Indoneziji ima kongres, je izjavil general Suharto.

KRATKE IZ RAZNIH STRANI

■ **VELIKONOCNI POHOD** — V številnih mestih Zahodne Nemčije so priredili za velikonocne praznike tridnevne pohode, na katerih so zahtevali konec jedskega oboroževanja in umik ameriških čet iz Južnega Vietnama.

■ **WILSON UKREPA** — Na zadnji seji varnostnega sveta OZN so razpravljali o južnorožinskem problemu ter pooblastili Veliko Britanijo, da uporabi silo, da bi zaustavila ladje, ki prevažajo nafto v Južno Rodezijo. Britanski obrambni minister je že izdal tak ukaz. Akcija pa bo precej jalova, če se Portugalska ne bo držala sklepa varnostnega sveta (tega se ni držala niti doslej). Iz pristanišča Beira v Mozambiku vodi namreč naftovod v Južno Rodezijo.

■ **STRELI V LA PAZU** — V bolivijskem glavnem mestu je prišlo pretekli teden do streljanja na ulicah, ko je policija streljala na ljudi, ki so manifestirali ob štirinajsti obletnici revolucije. Nekdanji predsednik Paz Estensoro, ki živi v Limi v pognastvu, pa je izjavil, da se bo še aprila vrnil v domovino ter da bo prevzel vodstvo revolucionarnega gibanja (MNR). Tretjega maja so namreč v Boliviji predsedniške volitve.

■ **NESREKA SOVJETSKIH PILOTOV** — Nad Berlinom je odpovedal motor sovjetskemu vojaškemu reaktivcu. Oba člana posadke pa sta raje žrtvovala svoji življenji, kot da bi letalo padlo v goste naseljeni del mesta. Tako sta letalo usmerila v reko in se oba ubila.

■ **KANADSKA PŠENICA ZA LR KITAJSKO** — V Winnipegu so podpisali sporazum, po katerem bo Kanada dobavljala LR Kitajski pšenico tudi v naslednjih treh letih.

■ **SOVJETSKI SATELIT POSTAJA PODATKE** — V Sovjetski zvezi so objavili, da sateliti, ki krožijo okrog Lune, redno pošiljajo podatke o Luni na Zemljo. Ugotovili so, da je Lunino magnetno polje zelo šibko. Sovjetski vesoljec Leonov pa je te dni povedal, da bo človek kmalu poval na Luno. Za zdaj predvidevajo, da bo človek najprej obkrožil Luno in se vrnil na Zemljo, v naslednjem poskusu pa bo že pristal na Luni. Američani pa predvidevajo, da bo njihov satelit poletel na pot okrog Lune morda šele to poletje.

■ **ZDA UMIKAJO VOJASKE ENOTE IZ ZAHODNE NEMCIJE** — Te dni se je razširila novica, da bodo ZDA do poletja umaknile iz Zahodne Nemčije okrog 15.000 vojakov in jih poslale v Južni Vietnam. Po nekaterih vesteh so jih že doslej umaknile okrog 7.000. V Bonn so take vesti doslej vztrajno zanikovali.

Vinogradniki: manj trt in enak ali večji pridelek!

V nedeljo, 3. aprila, je bilo v Krškem predavanje o sodobnem vinogradništvu. Organizirali sta ga kmetijski sekciji društev inženirjev in tehnikov Krškega in Brežic. Predaval je dr. Colnarič, profesor na višji agronomski šoli v Mariboru. Med poslušalci je bilo tudi mnogo kmetov, ki so pričeli obnavljati vinograde. Po predavanju so si skupno ogledali vinograde AGRO-KOMBINATA Krško na Sremiču.

Naše vinogradništvo se je v preteklem obdobju razvijalo na osnovi izkušnje v sosednjih vinogradniških deželah. Star način vzgoje trt ob kolju, cepljenje in razdalje vrst 100 do 120 cm so naši očetje po napadu trsne uši uvedli po izkušnjah francoskih in avstrijskih vinogradnikov. Za sedanjost obnovo vinogradov pri njih je značilna predvsem večja razdalja med trtami. Eni trti pripada 3 do 5 m². Vrste so med seboj oddaljene 2 do 3 m, trte v vrstah pa od 120 do 150 cm. Ker se je rastlini povečal življenjski prostor, lahko trte bolj obremenimo z rodnim lesom, ki daje enak, navadno pa večji pridelek. Večje razdalje omogočajo predvsem obdelavo s stroji in odpade-

dobro kvaliteto boljših sort v pogojih Stajerske ob pridelku 70 hl na ha. Masovne sorte dajejo dobra vina tudi ob večjem pridelku. Na količino in kakovost ima precejšen vpliv tudi gnojenje.

Mlažje vinograde lahko še uspešno preuredimo tako, da jih razredčimo, spremenimo način vzgoje in močno pognojimo s hlevskim gnojem. Dobro se je obneslo gnojenje v 40 cm globoke jarke, ki jih naredimo med vrstami. Manj gnojenim vinogradom damo tudi večje odmerke fosfora in kalijevih gnojil, lahko tudi na zalogo, le dušična v več obrokih. Zelo dober je način priprave zemljišča na terasah, kar je možno le na večjih površinah. S terasiranjem preprečimo odnašanje zemlje in hranilnih snovi, pa tudi strojno obdelava je lažja. V strminah se da obdelovati tudi z vitli, kot to delajo v Avstriji, vendar je ta način precej drag.

Pri nas sadimo trte obi-

čajno pregloboko. Mesto cepljenja mora biti najmanj 5 cm nad zemljo, na terasah in tam, kjer je predvideno zasipanje, pa 8 ali še nekaj več cm. Na ta način se zmanjša možnost, da bi se razvile rosne korenine z žlahtnega dela trte. Ob saditvi trto popolnoma zagrnemo, tako da je žlahtni del v kupčku zemlje. V primeru, da se kupčki sesedajo, jih moramo popravljati. Prvo leto pripravimo šestkratno okopavanje vrst v širini enega metra. Obenem prignojimo z dušičnimi gnojili. Mladice ne redčimo in škropimo enkrat na teden do jeseni. V prvi polovici rastne dobe škropimo z organskimi fungicidi (dithan, lirotan, zineb), kasneje pa z bakrenimi sredstvi (modra galica, bakreno apno, cuprablau).

Pri večjih razdaljah usmerjamo šparone navzdol pod osnovno nosilno žico, predvsem pa na obe strani vrste v obliki ribje kosti s pomočjo žične opore, da ima rastlina več sonca in zraka.

Predavatelj je obravnaval še mnoga druga vprašanja obnove in oskrbe vinogradov. Priporočal je 60 cm globoko rigoliranje na položnejših zemljiščih, za lapornate in strme lege pa globino 80 cm.

ALOJZ PIRC

Kopači v starem vinogradu

SGP PIONIR SE PRIPRAVLJA NA SEZONO

Gradbišča so letos prej oživila

Kljub črnim napovedim v gradbeništvu letos ni pomanjkanja dela — Za 84 odst. plana so pogodbe za gradnje že sklenjene — Dela sicer res ne bo manjkalo, stanovanjske gradnje pa bo za 40 odstotkov manj kot lani, pa tudi investicij ne bo več toliko

Črne napovedi o zastoji v gradbeništvu, ki naj bi sledili reformi, se letos niso uresničile. Vsaj za SGP PIONIR Novo mesto ta ugotovitev velja. Gradbena sezona se je začela malce prej kot druga leta in tudi gradbišča so zato prej oživila. Dela je dovolj na vseh koncih. Dozdaj imajo pri PIONIRJU sklenjenih pogodb za okoli 50 milijonov Ndin, celotni plan pa je 60 milijonov Ndin. Gradbišče Novo mesto ima skupaj z delovščino v Metliki zagotovljenih že 70 odst. pogodbenih del, gradbišče Brežice z delovščino v Krškem in v Sevnici 64 odst. ter gradbišče Ljubljana 90 odst. pogodbenih del.

PIONIRJEVA gradbišča morajo opraviti po planu za 50 milijonov Ndin gradenj. Dozdaj imajo sklenjenih pogodb za 36,612.000 Ndin, tik pred sklenitvijo pa so pogodbe za 21,380.000 Ndin. Skupaj

se jim torej obeta za 57,982.000 Ndin gradenj, kar je za okoli 15 odst. več kot predvideva plan. Razen gradnje stanovanj za trg se obeta letos še ena novost: PIONIR se lotiva tudi gradnje proizvodnih objektov za trg (poslovni prostori, trgovski lokali itd.). Za gradnjo te vrste se odločajo zaradi nemogočega stanja pri razpisovanju (licitiranju) gradbenih del. Dogaja se, da posamezni ponudniki licitirajo za 30 odst. nižje od izključne cene in prevzemajo dela v izgubo. Pri količinski resnem projektiranju pa lahko cene odstopajo le za 1 do 3 odst.

Na našem koncu bo gradil PIONIR letos za 40 odst. manj stanovanj kot lani, pa tudi investicijska izgradnja bo za toliko manjša. V Novem mestu bodo opravili II. fazo v Tovarni zdravil KRKA, dokončali bodo objekt LABOD in KOVINARJA, do II. faze

bodo dogradili 60 stanovanj, gradnjo 40 novih stanovanj pa bodo začeli.

V Metliki bodo nadaljevali z gradnjo šole, v Novem mestu bodo dogradili ekonomsko srednjo šolo in šolo za zdravstvene delavce, dogradili bodo most v Krškem, gimnazijo v Brežicah in gasilski dom v Krškem, dokončali gradnjo šole v Sevnici in zdravstvene doma v Sentejnerju. V Brežicah bodo do II. in do III. faze dogradili 36 stanovanj, 1 stanovanjski blok bodo zgradili v Sentejnerju, v Žužemberku več stanovanj za ISKRIN obrat ter prizidek šole. V Ljubljani bodo gradili 240 novih stanovanj.

Gradbencem dela torej res ne bo manjkalo. Poleg tega pa se na letošnjo sezono zelo temeljito pripravljajo v svojih centralnih obratih. Kaj več o tem pa drugič.

M. J.

Varčuj in vlagaj pri

DOLENJSKI BANKI IN HRANILNICI prej

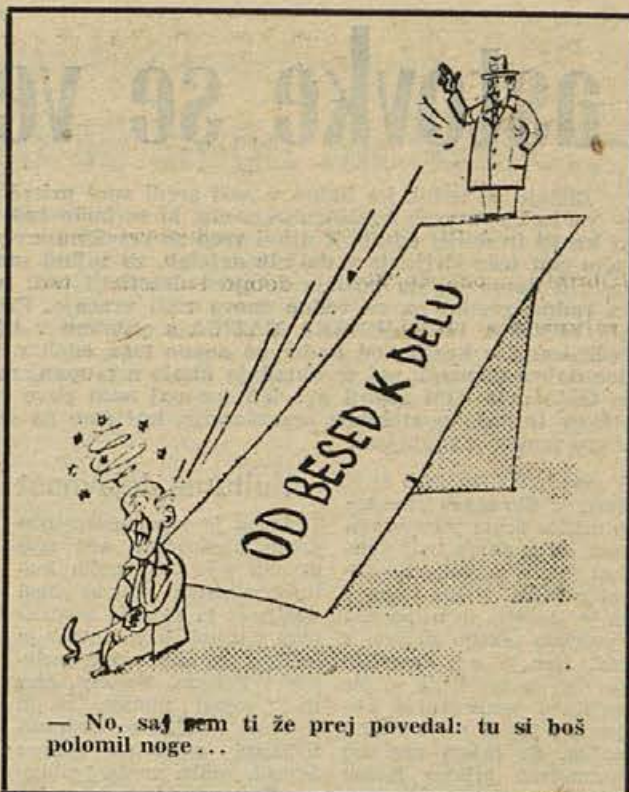

Novo mesto: prašičkov dovolj

11. aprila so pripeljali kmetovalci na novomeški sejmen 651 prašičkov, od katerih je bilo 593 prodanih. Cene so bile približno enake kot na zadnjem sejmu. Manjši prašički so šli v denar po 12.000 do 18.500 din, večji pa od 19.000 do 35.000 starih dinarjev.

Brežice: cene ustaljene

V soboto, 9. aprila, so pripeljali na sejem v Brežice 750 prašičkov v starosti do treh mesecev in 20 starejših. Po cenah do 1000 din za kg žive teže je bilo prodanih 524 pujskajev, medtem ko so dobili rakci za 12 prodanih prašičev (starejših od treh mesecev) do 550 din za kg žive teže.

— No, saj sem ti že prej povedal: tu si boš polomil noge...

KADER JE — IN GA NI

Vrtec ni imel strokovnih vzgojiteljic. Občina je zato stipendirala dve. Ko sta šolo končali, nista dobili službe, ker so bila delovna mesta v vrtni zasedeni s »starim kadrom«. Ena vzgojiteljica se je preselila v Ljubljano, druga pa še danes nima službe.

Eni pravijo, da je to zapravljanje notranjih rezerv, drugi pa, da je to pravičen odnos do starejših. Verjetno ima vsak po svoje prav. (S seje nekega sveta za šolstvo)

Veliko zanimanje za novosadski sejem

Na 33. mednarodnem kmetijskem sejmu v Novem Sadu, ki bo od 14. do 23. maja, bodo razen domačih razstavljala tudi podjetja iz 20 evropskih, azijskih in ameriških držav. Razen poljedelskih in drugih strojev bodo prikazali nekateri najnovejši tehnični pripomočki, ki se uporabljajo v kmetijem in predelovalnem gospodarstvu. Neka švicarska firma bo med drugim razstavila vagon hladilnik, kar bo obiskovalce še zlasti zanimalo. Prav tako bodo obiskovalci videli 60 vrst živinske krme. Tuji razstavljalci bodo svoje eksponate prikazali na površini, ki je za 2.000 kvadratnih metrov večja od lanske.

Kmetijski nasveti

Zakaj boj rastlinskim škodljivcem in boleznim?

Ze odkar imamo pismeno izročilo, lahko zvedo, da boj človeka s škodljivci in z boleznimi na rastlinah ni nikoli prenehal. Ze staroegipčanski pisarji in Sveto pismo v »Božjem biču« opisujejo nemočen boj človeka z oblaki kobilic, ki so uničevale hrano ljudem, ki so ostajali brez kruha. Leta 1845 je na Irskem od gladi umrlo četrta milijona ljudi in se jih izselilo v Ameriko čez 2 milijona, ker jim je krompirjeva plesen (fitofthora) uničila pridelek. Se pred 50 leti je peronospora zmanjšala vsako leto pridelek vinske trte najmanj za polovico, se prej pa je trta uš uničila vse vinograde s starimi evropskimi trtami, kar je bil hud udarec za naše očete. Pred 15 leti so na Japonskem proglasili obsedno stanje, ko se je silno razmnožil škodljivec, majhna žuželka, ki je vrtala in luknjala riževe bilke.

Ni treba iskati primerov drugod, ker jih je tudi doma dovolj. Ameriški kapar, ki ga pred vojno še ni bilo, skoro nezaudano uničuje sadno drevje, ki se ga potem laže lotijo še drugi škodljivci in bolezni. Virusna bolezen šarenka, ki se širi v naših južnih krajih, nam grozi, da se ne bomo več dolgo ponašali, da pridelamo največ sliv na svetu in da imamo dobro silovko, če ji ne bomo preprečili širjenja. Ko smo takoj po vojni iskali vsakega koloradskega hrošča, se je nekaterim zdelo to neresno in celo smešno, danes pa nobenemu več, ko vemo, da ne poznamo načina, kako bi ga do zadnjega iztrebili.

Rastlinske bolezni in škodljivci se z mednarodno trgovino kmetijskih pridelkov lahko mnogo hitreje širijo, kot so se z naravnim potom. Koloradski hrošč, kapar in trtna uš ne bi mogli nikoli preleteti oceana, če jih ne bi prepeljali v Evropo z ladjami kljub strogi kontroli. Kapar je sicer doma na Kitajskem, vendar so ga k nam prinesli iz Amerike z okuženimi sadikami in sadjem.

Vedeti je treba, da so boljše negovane in žlahtnene rastline z velikimi pridelki manj odporne kot nežlahtnene. Boj proti škodljivcem postaja sestavni del truda za večji pridelek vedno in ne samo ob katastrofah. Naravoslovci poznajo okrog milijon vrst različnih žuželk. Iz ene same samice koloradskega hrošča bi se v enem letu namnožilo 90 milijonov potomcev, če bi ostali vsi živi, potomstvo enega samega mušjega para pa bi šlo v milijarde na leto. Seveda tu narava sama preprečuje tak izbruh, ker imajo te živalice tudi svoje naravne sovražnike in bolezni. Če nastopijo posebno ugodni pogoji, pride do prave invazije in tudi pri nas je znan primer, ko so se pri Zaječaru v Srbiji pred nekaj leti na mestu vrtla kolesa lokomotive, ki ni mogla potegniti vagonov preko ogromne množice gobarjevih ličink, ki so lezele preko tirnic.

To je uvod v naslednje sestavke o glavnih rastlinskih boleznih in škodljivcih ter o nekaterih najvažnejših zaščitnih sredstvih, ki naj bi vsaj malo — razen najboljšega semena, kolobarja, pravičnega gnojenja, sajenja in obdelave — pripomogli, da ne bo kmetovalčev znoj zaman.

KLOPOTEC

Lastovke se vedno vračajo...

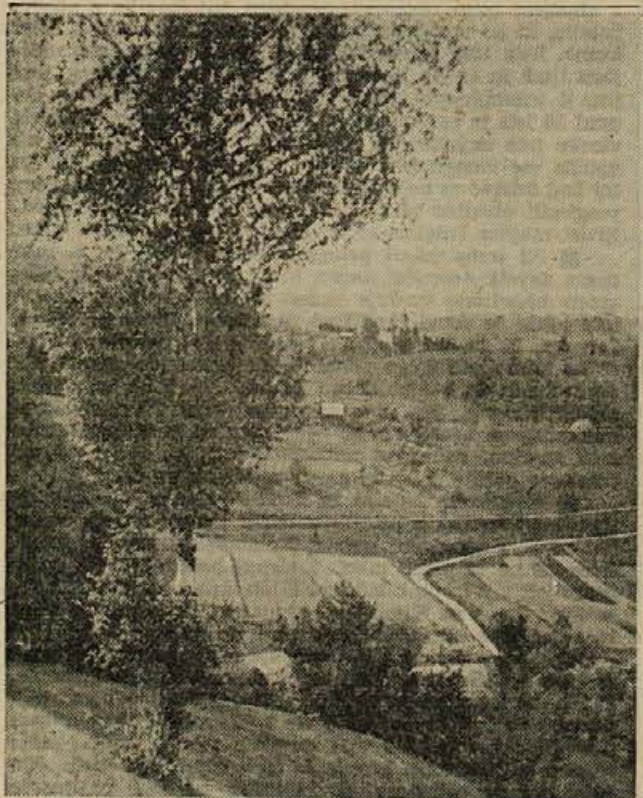
Blizajo se tedni, ko bomo v naši sredi spet pristrčno pozdravljali drage goste — rojake z vseh kontinentov sveta, ki se bodo tudi letos vračali v stare kraje na krajši in daljši oddih. Z njimi vred se veselimo srečanj in prijetnih pomenkov, kako jim teče življenje v daljnih deželah, za tujimi morji in med tujimi ljudstvi, katerih domovina je postala že pred desetletji tudi njihova nova mati. Domov, na rodno grudo, pa se vedno znova radi vračajo. Pri tem jim že leta pomaga SLOVENSKA IZSELJENSKA MATICA s sedežem v Ljubljani in s številnimi podružnicami v krajih, od koder so davno tega odšli v svet. Rojaki delo naše matice dobro poznajo, saj se obračajo nanjo z zaupanjem v številnih zadevah. Kako je teklo delo SIM zadnji dve leti, pa naj nam pove spodnji pregled glavnih dosežkov te naše pomembne organizacije, kot smo ga slišali na nedavnem obnem zboru matice v Ljubljani.

V preteklih dveh letih se je dejavnost Slovenske izseljenske matice delno preusmerila v tem, da je začela bolj sodelovati tudi z začasno zaposlenimi v tujini. Njena vloga v tem je jasnejša in ustanovila je posebno sekcijo za delo z njimi. Ker je ena največjih težav teh delavcev, da so pomanjkljivo seznanjeni z razmerami v tujini, se je matica odločila, da izdaja posebno informativno prilogo Rodne grude o pravicah in obveznostih, ki jim gre po naših predpisih. Se vedno pogrešamo priložnosti za posamezne države, v katerih bi ljudje našli različne podatke o deželi, v kateri se zaposlujejo. Iz njihovih pisem se vidi, da premalo vedo o pogojih dela, zavarovanju in zaslužkih.

Založniška dejavnost

Izdajanje Rodne grude, ki jo kljub finančnim težavam pošiljajo v 42 dežel, je osrednja dejavnost Matice, saj z njo vzdržuje najštevilnejše stike z izseljenci. Da bi publikacijo približali drugi in tretji generaciji izseljencev, ki večinoma ne obvlada več slovensčine, objavljajo v njej samostojne prispevke in izvlečke v tujih jezikih ter nadaljevalni osnovni tečaj slovenskega jezika. Predvsem med povojnimi izseljenci in sezonci je za prilogo Rodne grude veliko zanimanje. Revija izhaja že 13. leto in ima naklado 3800 izvodov na mesec.

Slovenski izseljenski koledar, ki je pri rojakih prav tako priljubljen in cenjen, si težje utira pot med nove naročnike. Letos je izšel v nakladi 2680 izvodov. Lani je Matica izdala poseben prospekt, namenjen obiskovalcem v turistični sezoni z vrsto fotografij in napotkov.

Pomlad je tu. Polja pod Travno goro so zaživela. Kmalu se bodo preoblekla v novo, zeleno obleko. Travna gora, z vasicami posejanimi okrog nje, je prav zdaj na pomlad najlepša in najbolj privlačna. Obiskovalce vabi prijazen turistični dom, čigar upravniki Lojze trdi, da je tam za vsakega gosta poskrbljeno. Odločite se za izlet v te lepe kraje, v domovino suhe robe, koruznih žgancev in segavih ljudi! Pogled na Novo Štíto (Foto: D. Mohar, Ribnica).

Kulturna dejavnost

Matica je v preteklem razdobju organizirala več zelo uspešnih gostovanj naših kulturno-zabavnih skupin med izseljenci in začasno zaposlenimi v tujini. Največ težav je imela z organiziranjem nastopov v Zahodni Nemčiji, kjer naši rojaki nimajo svojih društev. V tujini so nastopali folklorni ansambel France Marolt, godba mesta Ljubljane, Beneški fantje, Koroški akademski oktet s številnimi nastopi v Nemčiji in Holandiji, Partizanski invalidski pevski zbor, ansambel Veseli planšarji, mešani pevski zbor France Prešeren iz Kranja itd.

Med izseljenci so tudi zelo priljubljeni kratki dokumentarni in domači igrani filmi. Član glavnega odbora Stane Lenardič je med obiskom v ZDA posnel film »Lastovke se vedno vračajo«, ki je bil prikazan tudi na ljubljanski televiziji. V primerjavi s filmi je za knjige manjše zanimanje, z izjemo slovenskih šol v ZDA. Matica je pošiljala pevskim zborom, ki gojijo domačo pesem, tudi notni material. V tujino je poslala več kvalitetnih zbirk magnetofonskih trakov z narodno glasbo in gramofonskih plošč, barvnih diapozitivov itd.

Izseljence, ki so prihajali na obisk v domovino, smo pozdravljali ob prihodu v Jugoslavijo na železniških postajah in letališčih v narodnih nošah. V dveh letih je obiskalo naše kraje več kot 1800 prekomorskih izseljencev, od tega polovico iz ZDA. Organizirati bo treba tudi obiske iz Južne Amerike in Avstralije. Iz evropskih dežel je v teh dveh letih prišlo v turistični sezoni na obisk z vlaki in avtobusi več kot 4000 rojakov, še več pa z lastnimi

avtomobili. V dogovoru z Izseljensko matico Hrvatske so tudi v Sloveniji nastopili pitšburški »Junior Tamburit-zans«. Člani odbora Matice so obiskali tudi naše izseljence v tujini, kjer so bili zelo toplotno sprejeti. Lani je Matica uvedla spominske diplome izseljencev, ki so po osvoboditvi več kot petkrat obiskali Jugoslavijo. Samo lani sta bili izdani 102 taki diplomi. V 1964. letu je bil izseljenski teden z bogatim programom, tradicionalni piknik in javna radijska oddaja za izseljence. Poseben dogodek je bil sprejem pri podpredsedniku republike tov. Aleksandru Rankoviću. V izseljenskem tednu je bil odprt spominski muzej Louisa Adamiča v Prapročah pri Grosupljem.

Lani sta zaključila študij v Jugoslaviji dva študenta Matice, ki sta študirala slovensko dramatiko in jugoslovansko folkloro, trenutno pa je na študiju še šest študentov, ki so jim priredili tudi tečaj slovensčine.

Izseljenske oddaje radia Ljubljana

Oddaja je zdaleč najstarejša med vsemi podobnimi v Jugoslaviji. Že 15 let je na sporedu vsako soboto zvečer. Prvotno je bila namenjena starejšim izseljencem, ko pa je začela prenašati vrsto aktualnih sestavkov, ki zanimajo kasnejše izseljence, se je njena priljubljenost še povečala. Vsa leta tesno sodeluje z Matico.

Dom v Fontani bo večji

Prvi slovenski dom za ostarele v Fontani (v Kaliforniji) bodo povečali. Pomoč je že obljubila Slovenska narodna jednota in številni dobrotniki. V Slovenskem domu so letos že imeli bazar, na katerem so prodajali ročne in druge izdelke, ki so jih podarili rojaki. Menijo, da bo dom že letos urejen in bodo še to jesen lahko sprejeli vanj 50 novih oskrbovancev.

Delo zgodovinske sekcije

Z ustanovitvijo zgodovinske sekcije je takoj ob nastanku Slovenske izseljenske matice je častno povezano ime lani umrlega publicista Cvetka Kristana, ki je slovenske rojake v tujini neustrahovano spodbujal k zbiranju zgodovinskega gradiva. To gradivo izseljenci pošiljajo že vsa leta Matici, ki ga oddaja v hranjenje Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani. Z društvom v tujini obstaja tudi dogovor, da se gradivo zamejuje in dopolnjuje. Lani je Matica začela zbirati tudi tako imenovani drobni tisk, to so različna vabila, letaki, prospekti, gledališki in koncertni programi, ki predstavljajo važen dokument o dejavnosti naših ljudi v tujini.

V lanskem letu je Matica začela izdajati interno glasilo Obvestila, ki seznanja podružnice in druge organizacije ter posameznike z delom Matice.

Kot novost je uvedla stanke in razgovore z delavci, ki prihajajo na dopust v domovino ali odhajajo v tujino na delo. Letos sta bila dva taka razgovora tudi v Ribnici in Metliki.

IZSELJENSKI PIKNIK BO V ILIRSKI BISTRICI

Slovenski izseljenci, ki prihajajo v staro domovino, se vsako leto zbero na tradicionalnem pikniku. Lani je bilo srečanje izseljencev v Grobljah pri Domžalah, še prej na Otočcu pri Novem mestu. Letos se bodo naši rojaki zbrali na pikniku, ki ga bodo 4. julija organizirali v Ilirski Bistrici, prijaznem kraju pod Snežnikom na Notranjskem. Naši rojaki bodo tako spoznali nov del stare domovine in se znova prepričali o njenih lepotah, zanimivosti in predvsem o napredku.

Vnaprej lepo pozdravljamo vse rojake, ki bodo prihodnje tedne in mesece prišli na daljši ali krajši oddih v staro domovino, vsem pa tudi želimo, da bi se udeležili tradicionalnega piknika, ki nas bo zbral letos pod starodavnim Snežnikom!

Ameriška knjiga v Mariboru

V mariborskem salonu Rotovž so v začetku marca odprli razstavo blizu 1.000 ameriških knjig, izdanih v zadnjih treh letih. V glavnem so prikazali izvirnike. Razstava se odlikuje po pestri razporeditvi knjižnih izdaj nekaterih najbolj popularnih ameriških založb.

Slovenci v Pas de Calaisu

Združenje Jugoslovancev v Severni Franciji je ob koncu letošnjega januarja priredilo za svoje člane tradicionalni družabni večer, ki se ga je udeležil tudi novi generalni konzul v Parizu Hinko Lotrič. Z njim je prispela tudi študentska folklorna skupina, ki je zelo navdušila slovenske rojake iz rudarskih naselbin.

»Slovenski izseljenci so pomemben činitelj pri krepitvi prijateljskih odnosov med narodi in državami, kjer živijo, ter Jugoslavijo« — tako govori o naših dragih rojakih resolucija pravkar zaključenega VI. kongresa SZDL Slovenije. In res: nepregledna je vrsta zaslug, ki so jih dali naši izseljenci na vseh kontinentih sveta za napredek tamkajšnjih narodov in držav, saj so se povsod uveljavili predvsem s sposobnostjo in pridnostjo svojih rok ter s poštenim, dolgoletnim trdim delom. — Na sliki: veleposlanik SFRJ v Franciji, Mita Miljković, govori slovenskim rudarjem ob lanskem praznovanju DNEVA REPUBLIKE v severni Franciji. Levo od govornika naš rojak Jože Martinčič (pozimi se je rešil nevarne bolezni in že zdaj se veselimo zopetnega srečanja z njim v Smarjeških Toplicah!), poleg njega pa sedi rojak Franc Kastelic, ki bo že maja obiskal staro domovino z večjo skupino naših rudarjev v Franciji. (Foto: Viktor Lapornik, Sallaumines, Francija)

Belokranjski krošnar - dolarski milijonar

Kako je belokranjski izseljenec Peter Rupe postal prvi slovenski dolarski milijonar ob Veliki vodi — Spomin na bogatega Belokranjca še dandanes živi med najstarejšimi rojaki onkraj Velike luže

Sredi prejšnjega stoletja so se začeli iz Bele krajine, Dolenjske in drugih slovenskih pokrajin ljudje izseljevati v tujino. Siromašna domača zemlja jih ni mogla preživljati. Bela krajina je bila v stari Avstriji pomaknjena na rob dežele. Edino konjska vprega jo je vezala s središčem kranjske dežele, z Ljubljano. Prvi vlak je potegnil iz Ljubljane proti Novemu mestu 1. junija 1894. leta. Na Dolgorajznikovem hlevu v Radovinski vasi je še danes razbita spominska plošča v spomin dogodka, ko je hlapon zavozil proti novomeški metropoli.

Belokranjci so morali čakati na železniško zvezo še nadaljnjih 20 let. Ko sem bil otrok in smo se preselili iz rodnega Novega mesta v Črnomelj, smo potovali mimo Spodnjega Zajca pod Gorjanci, mi-

mo Petra Badovinea, in čez Vahto s pošto kočijo ali pa z zasebnim voznikom. Potovanje je bilo zame zmeraj razburljiv dogodek s premnogimi vtisi. Prvi vlak je pripehljal iz Novega mesta v Črnomelj in Metliko tik pred prvo svetovno vojno leta 1914.

Prav zaradi tega, ker ni imela Bela krajina dobrih prometnih zvez niti industrije in obrtnišva, so morali domačini v svet. Vabili so jih ameriški rudniki in gozdovi, nekateri so našli delo tudi na farmah. Redki posamezniki pa so se znašli in postali obrtniki ter trgovci. Belokranjci in drugi Dolenjci so bili cenjeni kot poštene, marljivi ljudje, ki so poznali samo delo in niso prizadeli sitnosti ameriškim oblastem. Precej Belokranjcev je odšlo v ameriško državo Michigan, kar

pomeni v indijanskem jeziku Velika voda ali Veliko jezero. Calumet je med večjimi naselbinami te države. V preteklem stoletju je bilo na tem ozemlju mnogo bogatih rudnikov bakra in železa, pa tudi premoga. Gozdovi so polni lesa čakali marljivih belokranjskih rok. V Calumetu in sosednja mesta, med katerimi je bil tudi Detroit, kjer je danes središče avtomobilske industrije, je prišlo na tisoče slovenskih delavcev. Že 17. septembra 1882 so Belokranjci pod takratnim vplivom duhovščine ustanovili društvo z imenom patrona kranjske dežele sv. Jožefa. Pozneje so ustanovili še več društev, ki so imela ime na po svetnikih. Prvo napredno društvo z delavskim značajem je bilo Bratska sloga, ustanovljeno 29. aprila 1907. leta.

Slovenska kolonija v Calumetu je rasla in mnogo slovenskih rudarjev je sodelovalo v velikem rudarskem štrajku leta 1913, ko je

BI RADI GRADILI HIŠO?

Najprej boste postali »hišni posestnik v pripravi« — Potrebovali boste zelo veliko potrdil, živcev, potrpljenja, hitrih nog, iznajdljivosti itd. — To bo trajalo približno eno leto — Ko boste imeli vse papirje v redu, boste postali »hišni posestnik v izgradnji« — Potrebovali boste zelo veliko denarja in vedno boste brez njega — Pehali se boste za krediti, se v podjetju potegovali za posojilo, tekali okoli za gradbenim materialom ter se kregali z gradbinci in obrtniki — To bo trajalo najmanj dve leti — Ko bo hišica zgrajena, se boste vselili vanjo in postali pravi, resnični hišni posestnik. Tak, ki na terasi razpne ležalni stol in na svojem uživa skupne sončne žarke...

Ob tej resnični zgodbi, ki je prava, praveca sramota, bi se morali zamisliti. Dve žalostni nasprotji sta v njej.

Delovnega človeka, ki varčuje, oviramo pri gradnji. Družba mu ne nudi stanovanja, pa tudi sam si ga ne sme zgraditi.

Drugo nasprotje je urbanizacija in komunalna ureditev. Zelo se zavzemamo za oboje. Ne pustimo graditi brez vodovoda in kanalizacije in cest. Toda vse naše ceste so slabo vzdrževane. Vsi vodovodi so premajhni. Kanalizacija je povsod še neurejena. Denarja za vse to nimamo in ga ne bomo imeli. In vendar predpisujemo vodovode, ceste in kanalizacijo kot pogoj za gradnjo.

Nikjer v svetu, v najbolj razvitih deželah, niso komunalne in stanovanjske gradnje postavili na ekonomski račun. Mi smo jih. Morda zato, ker smo revni?

Ce vas potreba še tako sila, premislite si! Dokler je še čas! Za gradnjo hiše potrebujete denar in papirje. To pa ni dovolj. Potrebna je tudi lokacija. Brez zemljišča ne gre! In gradbeno dovoljenje!

Ste še vedno odločeni graditi? Zares? »Denar, načrti, gradbeno dovoljenje, lokacija, zemljišče, to vendar vsak ve!« Tako pravite vi. Priznam, da je to res. To ve vsak, toda poizkusiti vse to dobiti! Tega še ni poizkusil vsak.

vina je blizu. Vodovod in elektrika tudi.

»ALI IMATE LOKACIJO, TOVARIŠ?«

Prišel je srečni dan. Odpravili ste se po gradbeno dovoljenje. V glavi ste imeli kopico dobrih nasvetov zakonske družice. V službi ste. Le stežka ste si uprosili dve uri prosto. Na občini ste ugotovili, da se kar precej zida. Veliko takih kot vi je bilo pri »gradbenem«. Pogovarjali

uri prostega časa sta potekali. Morate nazaj v službo.

Doma vas čakajo s hrepenenjem. Nato so razočarani. To je razumljivo. Tudi sami ne veste natančno, kaj se je zataknilo. Vaša družinska avtoriteta je rahlo omajana.

PREMOŽENJSKO PRAVNO RAZMERJE JE VAŽNA REČ

Zopet ste si izprosili dve uri prosto. Poizvedeli ste, kje je Stanovanjsko podjetje. Tokrat ste šli na pot z manjšimi upi. Pokazali ste prošnjo. Povedali ste, da imate načrt. Tudi parcelo ste kupili. Radi bi lokacijo. Na Stanovanjskem podjetju so si ogledali vaše papirje in vprašali:

— Imate urejen prenos zemljišča na sodišču?

Ne, tega še niste uredili. Kdo bi le pomislil na to! Povedali so vam, da to mora biti. Brez tega ne gre.

— Da ne bo nepotrebnih potov, pogledjmo vašo zadevo malce поблиže, je rekel uslužbenec in vas začel vpraševati. Povedali ste, kje leži vaša parcela. Odmalaj je z glavo: — Najbrž ne bo nič! Ne izplača se vam izgubljeni čas! To je izven gradbenega okolišja! je rekel.

»Kaj pa je to, gradbeni okoliš?« Vaši dve uri prostega časa sta spet potekali. Doma je bil spet dan razočaranja, dvomov in upov. No — upi so bili pravzaprav vedno večji. Večji kot črni dvom.

VAŠE ZEMLJIŠČE JE KNJIŽENO NA PRA-PRA-PRA-BABICO PRODAJALCA

Odtlej ne prosite več za izhod med delovnim časom. Kot bodoči hišni posestnik se izživljate v uradnih dnevih. Ob dveh popoldne zdrvite po delu iz fabrike. Kot maratonski tekač pritečete na Stanovanjsko podjetje. Zdaj ste hišni posestnik v pripravi...

In vaše zadeve? Vaši upi in dvomi? Vaša tretja pot vas je pripeljala na sodišče. Tja ste šli zaradi prenosa zemljišča. Urediti »premoženjsko pravno razmerje« pravijo temu uradno. Brez tega ne morete dobiti lokacije in gradbenega dovoljenja.

Na sodišču se je zadeva zapletla. Pokazalo se je, da ni prodajalec nima urejenega »premoženjsko pravnega razmerja«... Prodajal vam je parcelo, ki je na sodišču knjižena na njegovo pra-pra-pra-babico... Nedvomno je on dedič in dejanski lastnik. Toda »premoženjsko pravnega razmerja« nima urejenega. Zato ga tudi vi nimate urejenega! Spet tekate okoli, se kregate doma. Nato obupujete, izgubljate čas. Se vedno ste samo »hišni posestnik v pripravi«...

ČE JE VODOVOD, NI KANALIZACIJE, ČE PA JE KANALIZACIJA, NI VODOVODA!

Pa recimo, da ste »premoženjsko pravno razmerje« nekako le uredili. Spet vam je

zasijalo sonce upanja. Toda v zakonodaji je rečeno:

»Za pridobitev gradbenega dovoljenja je potrebno dvoje:

a) izvesti postopek, ki ga narekujejo urbanistični pogoji, in b) pridobiti zemljišče za zazidavo. Prosilce mora imeti urejeno premoženjsko pravno razmerje glede zemljišča. Zemljišče mora biti po urbanistični dokumentaciji zazidljivo z zaželenim tipom objekta. (Da traja tak postopek povprečno leto dni, so zakonodajalci pozabili napisati. —)

Tega zadnjega k sreči tudi vi ne veste. Z dokazili o urejenem premoženjsko pravnem razmerju vnovič odidete v boj. Sonce vaše sreče je takoj zakril oblak.

Merodajni v Stanovanjskem podjetju so vam rekli:

— Vaša parcela ni v ožjem gradbenem okolišju. Ne moremo vam odobriti lokacije!

Na družinskem posvetu ste nato sklenili: poišči drugo parcelo! Takšno, ki je v ožjem gradbenem okolišju. Lahko je reči: poišči! —

Iskali ste jo mesec dni. Povpraševali ste — in našli ste jo. Tokrat ste dali prodajalcu samo aro. Zahteva 1500 S din za kv. m. Če bo šlo po sreči, bo parcela za polovico dražja od prve. Zaloge denarja vam kopnijo, ker vam prvi prodajalec noče vrniti kupnine.

Sicer pa: parcelo imate, takšno, pravo! Prišli ste na

ZAČARANI KROG: URBANIZACIJA - GRADBENI OKOLIŠ - KOMUNALNA UREDITEV

Ta čas, ko čakate na rešitev svoje prošnje, povprašajmo to. Miho Hrovatiča iz Stanovanjskega podjetja Novo mesto, kako je s temi stvarmi.

— Gradnje so dovoljene samo v ožjem gradbenem okolišju. Novo mesto še nima urbanističnega programa. Zato ne more povečati ožjega gradbenega okolišja, ki je že zazidan. Ni še tudi razčiščen, v katere zazidalne namene se bodo uporabljale posamezne zdaleč še nezazidane površine. Obstoječi ožji gradbeni okoliš, ki je že zazidan, je bil odobren še pred 1958. Takrat urbanistične zahteve še niso bile tako ostre.

Prošnje zasebnikov, ki bi radi gradili, se kopičijo. Rešujejo se počasi, ker ni parcel. Razen občinskega sveta za urbanizem mora vsako gradnjo izven okolišja odobriti še republiški inšpektorat za urbanizem.

Zasebnik lahko gradi na zemljišču izven gradbenega okolišja še v primeru, če je sprejet zazidalni načrt. Toda lastniki v takem primeru ne dajo zemlje zlepa iz rok. V zadnjem letu dni je cena kv. m poskočila iz 200 na 2000 S din!

Ko bo izdelan urbanistični program, bomo lahko povečali ožji gradbeni okoliš. Nacio-

pa je, da lahko gradnjo izven okolišja dovoli samo republiški inšpektorat za urbanizem. V njem dela samo peščica ljudi, občin pa je v SRS 62! Prosilci čakajo... Zakaj ne bi prepustili te pristojnosti tovrstnim strokovnim organizacijam v občinah in urbanističnim službam pri ObS?

★

Vas pa je medtem dočakala sreča. Prišlo je dovoljenje republiškega urbanističnega inšpektorata. Gradili boste! Stejete se lahko med redke srečneže. Čeprav ste čakali na to eno leto, brusili pete ter izgubljali čas in živce.

Zdaj morate dvigniti samo še gradbeno dovoljenje. To bo šlo brez večjih težav. Nato boste postali »hišni posestnik v izgradnji«, kar seveda pomeni, da boste vsaj dve leti brez denarja. Iskali boste kredite. Kregali se boste v podjetju za posojilo. Povsod naokoli boste lovili gradbeni material. In zidali boste. In nato boste hišni posestnik. Imeli boste svojo hišico. Prav takšno, kot ste si jo zamislili v družinskih pogovorih. V času, ko ste se stanovali v majhni sobi in kuhinji.

Preprost človek ste. Majhen, skromen delavec. Vrata se vam ne odpirajo na široko. Vrata v življenje namreč. Stanujete na tesnem, toda ne zahtevate družbenega stanovanja. Varčevali ste in privarčevali. Ko ste imeli že nekaj prihranjenega in se vam je zdelo, da je namen dosežen, so se začele preizkušnje. Če bi vedeli vse to, kar veste zdaj, se ne bi lotili gradnje. Toda majhni in skromni ste. In zato morate potrpeti. Zato ste morali čakati. Mar ne?

MILOŠ JAKOPEC

Urbanistični načrt Novega mesta je v izdelavi že 6 let. Izdeluje ga projektivno podjetje EMONA iz Ljubljane. Brez tega načrta ni povečanja gradbenih okolišev. Odbornikom novomeške skupščine pa obljubljajo na sejah že tri leta, da ga bodo sprejeli »v aprilu«...

Stanovanjsko podjetje. Sijoč od sreče ste povedali veselo novico. Pa so vam rekli:

— Ne bo nič! Res je to v ožjem gradbenem okolišju, to da tam ni vodovoda! Hiša ne sme biti brez tekoče vode.

Dokazovali ste jim, da ste zadovoljni s kapnico. Nič ni pomagalo. Spet ste začeli iskati parcelo. Takšno v ožjem gradbenem okolišju. Našli ste jo, tokrat v drugem koncu mesta. Vodovod je bil čisto zraven, toda tam ni bilo kanalizacije...

UBOGI OBČAN JE POSLAL PROŠNJO V LJUBLJANO

Lasje vam izpadajo od skrbi. Žena vam pravi, da vse noči stokate nekaj o urbanizmu. In o okolišjih! O kanalizaciji! O vodovodu!

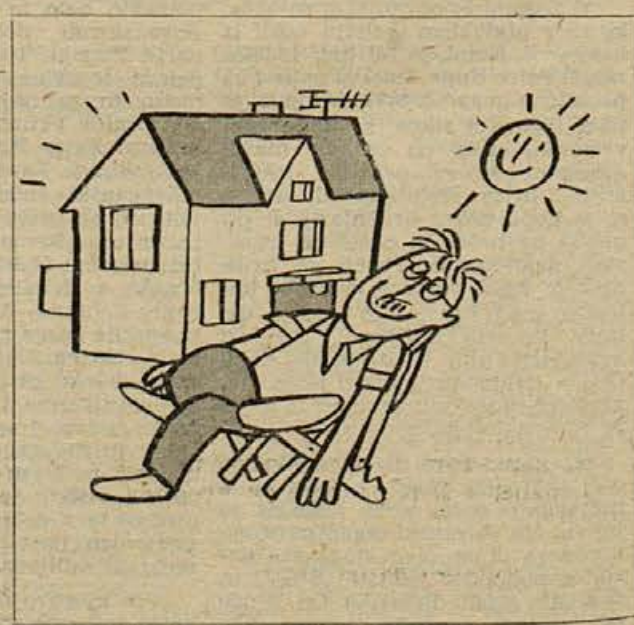
Vsega vam je že dovolj. Toda vseeno še vztrajate. Zavzeli ste se za hišico, saj sanja o njej vsa družina že nekaj let. Posrečilo se vam je nekako izvrtati vest, da boste tudi vi lahko gradili. Čeprav parcela ni v ožjem gradbenem okolišju. Republiški inšpektorat za urbanizem vam lahko dovoli gradnjo. Tako ste zvedeli.

Zelo daleč od vas je ta organ. Zelo velike so njegove pristojnosti... Vložili ste prošnjo in čakate. En mesec, dva meseca, tri mesece... To je razumljivo. V Sloveniji je veliko prosilcev vaše vrste. Republiški inšpektorat za urbanizem pa je samo eden. Ne zmore vsega naenkrat. Pa tudi svoje pristojnosti ne mara prepustiti komu drugemu...

nalizirali bomo lahko zemljišča in gradbenih parcel bo dovolj tudi za zasebne graditelje.

Žal pa komunalna ureditev še redno ne bo rešena. Zakonodaja, ki govori o njej, ni usklajena in je tudi pomanjkljiva. Za gradnjo v mestu je treba plačati ekonomsko ceno komunalne ureditve (vodovod, kanalizacija, elektrika, cesta). Zasebni graditelji tako velikih stroškov ne zmorejo. Zato silijo na neurejena zemljišča. Ta so izven urbaniziranih naselij. Tam je seveda prepovedano graditi.

Nekateri gradijo kljub temu, saj so kazni za črne gradnje zelo mile. Nerazumljivo

TAM JE HIŠICA, HIŠICA IZ...

Kupili ste zemljišče. 600 kv. m je veliko. Parcel ni na izbiro. V družini že dolgo govorite o svoji hišici. O takšni lepi, v posebnem slogu. Žena je pridljala rože na oknih in ovetlično gredico. Zada j vrt za domače vitamine. Terasa, balkonček itd. Človek bi bil na svojem.

Ponudila se vam je ugodna priložnost. Parcela v obrobem delu mesta. Samo 1000 S din kv. m. Zadnji družinski posvet in udarili ste v roke. 600.000 S din ste dali prodajalcu. Ni se vam zdelo veliko, saj bo treba za hišico odšteti vsaj 7 do 8 milijonov. Parcela je lepa, na sončnem je. Ni daleč od asfalta. Trgo-

so se o statiki, o markah betona, o profilih zidakov in še razne druge učene stvari. Samemu sebi ste se zazdeli neobgleni. Referentu ste dali prošnjo. Načrt ste zadržali v žepu. Pogledal je v prošnjo in vprašal:

— Imate lokacijo?

— Parcelo sem kupil! ste povedali ponosno. On pa:

— Najprej morate na Stanovanjsko podjetje. Tam se boste zmenili za lokacijo! Če se na vaši parceli sploh sme graditi!

Ugovarjate:

— Kako da ne! Saj je moja!

Referent naveličano zmigne z rameni. Se enkrat vam svetuje, da pojdite na stanovanjsko podjetje. Toda vaši dve

GOSTJE KONGRESA

Med uvodnim poročilom na VI. kongresu SZDL Slovenije: od leve proti desni Lidiya Šentjura, predsednik GO SZDL Jugoslavije Lazar Koliševski, predsednik zvezne skupščine Edvard Kardelj, sekretar CK ZKS Miha Marinko in drugi gostje kongresa (FOTO: D. Modrinjak)

Pokongresne razprave

V Novem mestu bo prav kmalu več razprav o delu in stališčih VI. kongresa SZDL Slovenije. Občinski odbor SZDL namerava prirediti takšne pokongresne razprave v Novem mestu in na terenu. Sodelovali bodo člani ObO SZDL in delegati, ki so se udeležili kongresa.

Za delo kongresa je bilo opaziti med občani precejšnje zanimanje; ljudje upravičeno pričakujejo, da jih bodo delegati podrobneje seznanili s potekom kongresa ter s sklepom in z resolucijo, ki kaže novo pot pri delu SZDL.

VIDA TOMŠIČ:

Vloga Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije v nadaljnjem razvoju družbenega samoupravljanja

Predsednica GO SZDL Slovenije tov. Vida Tomšič je 5. aprila dopoldne, potem ko je odprla šesti kongres SZDL Slovenije, prebrala uvodno besedo, ki je v nemajhnih meri spodbudila številne delegate k živahni razpravi o vlogi naše organizacije in nadaljnjem razvoju družbenega samoupravljanja. Danes in v prihodnjih številkah Dolenjskega lista bomo uvodne besede tovarišice Vide Tomšič v celoti ponatisnili.

Pregled uspehov povojne gospodarske in družbene graditve SR Slovenije, ki smo ga predložili na lanskem zborovanju samoupravljalcev, poročilo o delu SZDL med V. in VI. kongresom z dodatnim poročilom o predkongresnem delu, vse to nam omogoča, da se v uvodnem razpravljanju lahko zadržimo samo pri tistih vprašanjih, ki so zaradi svojega splošnega pomena ali pa zaradi pri nas dosežene stopnje družbenega razvoja okvir in izhodišče za dogovore o prihodnjem delu.

Šesti kongres Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije zaseda v času, ko se sile miru in socializma zmagovito uveljavljajo v svetovnem merilu. Politika aktivnega sožitja — tako jasnovidno, odločno in pionirsko začrtana v Titovi Jugoslaviji — postaja danes realen in oženjen program socializma, naprednih prizadevanj človeštva, neodložno pa jo tudi zahteva epohalni razvoj znanosti in proizvodnih sil.

Na velikanskih prostranstvih vseh celin vstopajo v svetovno politiko novi narodi, nove skupnosti in države. V premagovanju nakopičenih nasprotij iz preteklosti in sedanosti težijo k lastnemu gospodarskemu in kulturnemu razvoju, k enakopravnim političnim odnosom v svetu, k enakemu vrednotenju velikih in malih, k pospešenemu gospodarskemu razvoju, in to na osnovi lastnega dela in skupnega interesa delovnih ljudi razvitih in manj razvitih dežel, težijo k napredku, k socializmu.

Toda današnji čas je tudi poln nevarnosti. Obstoj sveta ne grozi samo nuklearna katastrofa, groze mu tudi zavrznosti lokalnih vojn in diverzantskih akcij. Mednarodne reakcionarne sile imperializma pa skušajo ohraniti prednosti, ki jim jih daje izkoriščanje drugih. V svojem krčevitem boju, ki je toliko bolj barbarsko brezobziren, kolikor bolj je brezupen, uporabljajo tako notranja obratovanja kakor neposredne vojaške intervencije. Zagrizenost bojov na raznih koncih zemeljske oble prča o premišljenem obsežnem načrtu. Prepričali ali vsaj odložili bi radi zmagovalce miroljubnih teženj človeštva, zmago socialističnih idej o oblasti dela in časti človeka širom po svetu.

(NADALJEVANJE SLEDI)

Po VI. kongresu SZDL Slovenije

Pričakovanja so se uresničila. VI. kongres SZDL Slovenije nam je z delom kot z resolucijo dal jasna navodila. Zdaj vemo, kako se bomo še tesneje usmerili k najvažnejšim problemom in nalogam, ki so zdaj pred nami. Samoupravljanje in še večje utrjevanje načel delitve po delu nam bo omogočilo, da bo naš delovni človek na podlagi svojega lastnega dela zares odločil o vsem družbenem življenju.

Zelo zanimiva in polemična razprava v osmih komisijah je dobila svoje pravo mesto v izpolnjeni resoluciji, v ka-

Javne tribune v Novem mestu

Občinski odbor SZDL bo skupaj s krajevnimi organizacijami v Novem mestu priredil več javnih tribun o stanovanjski politiki po reformi. Občanom o tem marsikaj ni jasno, zato takšen neposreden stik, v katerem bodo predstavniki Stanovanjskega podjetja Novo mesto odgovarjali na vprašanja občanov, pač ne more škodovati.

Sd

teri smo zajeli vsa na kongresu povedana stališča in številne predloge posameznih delegatov. Povedati moram, da so vsi predlogi izražali enotne poglede na osnovne naloge naše politike. Povsod smo opazili iskrena prizadevanja, kako se bolj uveljaviti potrebe in zahteve delovnega človeka, kako dosledno uresničevati gospodarsko reformo itd. Posebej je kongres podčrtal tudi naloge, da se Socialistična zveza z delom uveljavi pri družbenem nadzoru, kakor tudi seveda pri konkretnem uveljavljanju družbenega in delavskega samoupravljanja. Pri tem ni bilo skoraj nobenih deklarativnih izjav, pač pa je kongres prevlado resno delovno vzdušje.

Cepav je že XI. plenarni glavni odbor SZDL obravnaval kmetijstvo in njegove naloge v Sloveniji, smo na kongresu vendarle precej razpravljali tudi o tem področju. Delegati so podčrtali nujnost večje kmetijske proizvodnje in hitre rasti proizvodnosti, saj bo le to omogočilo čvrst nadaljnji razvoj gospodarstva. To doseči pa pomeni modernizirati kmetijsko proizvodnjo na vseh ust-

reznih površinah. Omogočiti in organizirati moramo tesno sodelovanje med kmeti in kmetijskimi organizacijami, ki pa mora temeljiti na obojestranskih ekonomskih interesih. Seveda je treba prav tako krepiti tudi vse druge oblike proizvodnega sodelovanja, kar bo izboljšalo življenjske razmere našega kmeta.

Ko smo na kongresu razpravljali o sodelovanju med posameznimi organizacijami, smo med drugim govorili tudi o tem, da se mora v njem odražati osnova za združevalne procese. Ustvarjati je treba možnosti za združevanje sredstev, če je to za posamezne gospodarske organizacije boljše. Organi delavskega samoupravljanja naj se bolj usmerijo v gospodarski in tehnični napredek, saj bomo le tako lahko dvignili življenjsko raven proizvajalcev. Od tehničnega napredka je skoraj v celoti odvisno naraščanje delavčevega dohodka, seveda pa tudi od sistema nagrajevanja in v veliki meri tudi od pravih intelektualnih dela. Zato bodo delovne organizacije morale posvetiti veliko več pozornosti

družbeni in splošni izobrazbi svojih ljudi. Znanost v svetu se vse hitreje razvija, vedno več je tehničnih dopolnitev, vse to pa terja neprestano dvigovanje izobrazbe vseh zaposlenih.

Pri tem seveda ne bomo smeli mimo dolgoročnega planiranja, ki pa bo moralo temeljiti na realnih ocenah naših proizvodnih možnosti. Bolj bo treba skrbeti za mehanizacijo vsega gospodarstva, investicijsko vlaganje pa bo moralo biti kar najbolj smotno. Povečana produktivnost dela ne sme povzročati strahu za zmanjšanje zaposlenosti v industriji; višja produktivnost mora hitreje odpirati večje število delovnih mest na drugih področjih gospodarske dejavnosti.

Tudi v breziški občini imamo še veliko možnosti za tak razvoj, lahko bi rekli, da še skoraj vse! V turizmu, na primer, smo dejansko napravili še zelo malo. Res nastopajo pri tem različne objektivne težave, precej pa je tudi nepotrebnih zaviranj, ki bi jih z malo dobre volje lahko uspešno reševali. Najomenim le nekatera manjša investicijska vlaganja, smotrnejše izobraževanje gostinskih in turističnih delavcev, ne nazadnje pa tudi veliko pogumnejše in aktivnejše vključevanje občanov v turistično dejavnost.

Kongres je potrdil velike dosežke v razvoju samoupravnih odnosov in uveljavljanju samoupravljalcev. Vendar pa bo treba prav tu doseči še veliko več, tako da se bodo res razvile vse oblike neposrednega uveljavljanja proizvajalca.

JANEZ VOLCANSEK,
predsednik občinskega odbora SZDL Brežice

NAŠ DELOVNI DOGOVOR

Nadaljevanje s I. strani

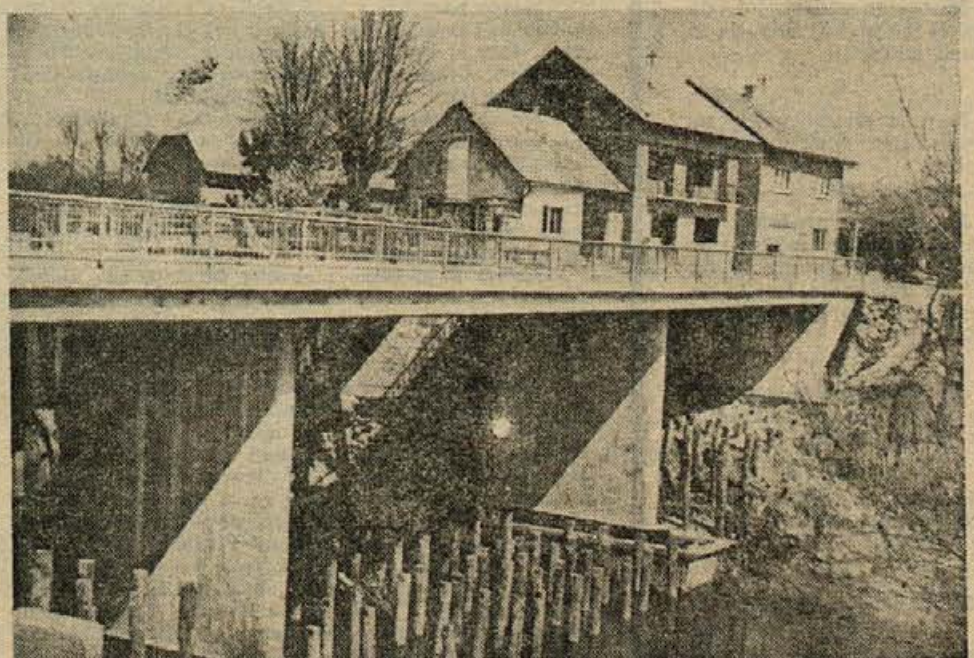
večmesečnih pripravah na kongres.

Razprave delegatov v osmih komisijah — med njimi so bili tudi delegati iz naših občin in bomo o njihovih izjavah še poročali — so bile živahne, polemične, zelo načelne pa spet tudi sila konkretne, skratka: dale so dragoceno gradivo tako za nadaljnje politično delo, kakor tudi za praktično ukrepanje v nadaljnji izgradnji. Prav te številne razprave so pripomogle, da je kongres osnutek resolucije dopolnil s tehtnimi stališči, s tem pa je resolucija kongresa postala dokument za nadaljnjo izgradnjo socialističnih odnosov v naši republiki.

Od kongresa smo pričakovali, da bo konkretno proučil odnose med ljudmi in med samoupravljalci kakor tudi med vsemi institucijami našega javnega življenja. Ko so delegati o vsem tem razpravljali so ugotovili, da je za nadaljnje kvalitetno poglobljanje takih odnosov potrebno še boljše sodelovanje in dogovarjanje med samoupravljalci — proizvajalci ter med tistimi, ki odgovarjajo za uresničitev številnih nalog. S tem, ko je kongres posebej pouda-

ril pomen dogovarjanja in urejevanja odnosov, je hkrati tudi močno poudaril vlogo Socialistične zveze. To ni organizacija, ki bi samo razlagala ali zagovarjala stališča posameznih oblastnih kot drugih činiteljev, temveč je orga-

nizacija, ki priteguje delovne ljudi, da z aktivnim sodelovanjem razčiščujejo odnose ter tako z medsebojnimi dogovori prispevajo k reševanju dosedanjih in novih nalog, ki jih pri naša uresničevanje socializma.

Razmajani, napol podrti leseni most pri Čemehovcu je letos dobil železobetonskega soseda. Ta je utrdil vez med prebivalci dveh prijateljskih republik in ob otvoritvi so predstavniki mejnih občin predlagali, da bi ga imenovali most bratstva. (Foto: J. Teppey)

Predvsem z dejanji!

...DRAGI TOVARIŠ TITO! Zdaj nimamo kaj čakati, tako si nedolgo tega delaj, temveč moramo sklepe dosledno izvajati v življenje. Verjemi nam, da so naše besede iskrene, ko Ti zagotavljamo, da se bomo ne le z besedami, temveč predvsem z dejanji odločno zavzemali za izvajanje sprejetih nalog. Prizadevali si bomo, da bo tvoja kritična, a ustvarjalna misel prevečala vse naše delo. Obenem s temi našimi zagotovili prejmi pri srčne, tople tovariške pozdrave z željo, da bi bil še naprej tako uspešen na čelu Socialistične federativne republike Jugoslavije, tako iskren in dosleden bojevnik za samoupravno demokratično rast naše družbe, s tem pa tudi za krepitev socialističnih sil v svetu.

(Iz pisma VI. kongresa SZDL predsedniku Titu)

Čudno se sliši, pa bo vendarle res!

Dotirani Zavod za kulturno dejavnost v Novem mestu pred vprašanjem: kaj opustiti, da ne bo nikjer razpoke?

Za svojih sedem dejavnosti je zavod planiral letos nad 50 milijonov starih dinarjev dohodkov in prav toliko izdatkov. Takole so rekli: »22,7 milijona nam bo navrgla lastna dejavnost, občina naj bi dala 21 milijonov, po 3 milijone pa republiška sklada za pospeševanje kulturnih dejavnosti in za pospeševanje kinofikacije.« Če bi se občinska dotacija znižala na 8,8 milijona dinarjev, bi krili vse stroške, za investicijsko dejavnost pa ne bi ostalo nič.

Zavod za kulturno dejavnost je zelo presenetilo, da mu proračun občine ni odmeril več kot 4,8 milijona starih din.

Mary Hemingway junija pri nas

Vdova znanega ameriškega romanopisca Ernesta Hemingwaya, Mary Hemingway, bo junija letos prispela v Jugoslavijo. V dveh tednih bi rada obiskala nekaj značilnejših mest. Na njeni poti jo bodo spremljali ameriški publicisti.

V Pliberku slovenščina uradni jezik

Občinski svet občine Pliberk na Koroškem je nedavno (s 15 glasovi) sklenil, da lahko odborniki na sejah govorijo v slovenskem jeziku. To je prvi sklep te vrste po letu 1955, ko je začela veljati sedma avstrijska državna pogodba.

V prejšnjem računu so nadomestila »zmanjkalja« 4 milijoni!

Možje v zavodu so sedli, da bi ugotovili, kaj se da napraviti. Spet so začeli računati, vendar so 4 milijoni še vedno manjkali. Naj so številke obračali tako ali drugače, noben rezultat ni bil zadovoljiv.

Bi se odločili, da kaj opustijo? Opustiti karkoli v času, ko je kultura že tako osiromašena, bi bilo nesmiselno. Vse dejavnosti so enakovredne, nobena ne odtehta druge, naj gre za redni kino, potujoči kino, oder mladih, prosvetni servis ali za poslovalnico kulturnih prireditelj. Se to je treba upoštevati, da se razen kina nobena med naštetimi dejavnostmi ne živi sama. Pri tem pa se srečamo

s staro resnico, da kultura ni donosna, da torej ne prinaša dobičkov. Izdatki so vselej večji od dohodkov. Pri zavodu to dobro vedo, pa kdo drug tudi. Gotovo bi kdo vprašal: »Ste že poiskali notranje rezerve, ste že poskusili vse, da bi se sami vzdrževali?« No, to je pa že posebno poglavje.

Zavod je mlad, ustanovljen pred slabimi tremi leti. Prav gotovo bo res, da danes še ni to, kar naj bi bil. Je še v razvoju. Marsikaj je že uredil, marsičesa še ne. Vsako leto se bolj utrdi, vsako leto se njegovi delavci več nauče. Brez napak do sedaj seveda ni šlo, pomanjkljivosti pa se zavod tudi še ni znebil. Vendar se v zavodu sprašujejo, ali ni javnost dolžna opozorjati na vse to in svetovati, kako delati v prihodnje. V zavodu tudi dodajajo, da je javnost oziroma družba deloma soodgovorna za njihovo delo. Soodgovornost si razlagajo tudi tako, da bi morala družba tudi zdaj, ko zavod kilce na finančno pomoč, pokazati svojo solidarnost.

Prastara je resnica, da člo-

vek ne živi samo od kruha. Kultura mu ni nič manj potrebna, da pa mu jo med drugim tudi... novomeški zavod. Z vodstvom — po vsem tem — vemo, kako je. Če ne bo sredstev, tudi kulture ne bo. Vsaj tiste kulture za siroke ljudske množice ne.

IVAN ZORAN

Nagradi za Žarka Petana in Dušo Počkaj

Strokovna žirija na festivalu malih in eksperimentalnih odrov v Sarajevu je nagradila Žarka Petana in Dušo Počkaj iz Ljubljane, prvega za režijo Kopittove drame »Očka, ah, ubogi očka...«, drugo pa za vlogo gospe Rue-spetl v tej drami. Zlati lovorjev venec, najvišje festivalsko priznanje, so podelili varšavskemu gledališču Atheneum.

Ciril Podbevšek pri delu v svojem stanovanju na Cesti kom. Staneta (Foto: P. Romanič)

INTARZIST — SAMOUK V DOLENJSKI GALERIJI

Plastika in dolenjska domačnost

Prihodnji teden bodo v Dolenjski galeriji v Novem mestu odprli razstavo umetnika-samouka Cirila Podbevška. Intarzija — pri nas dokaj redko in zahtevno izrazno področje, je pred dobrimi petimi leti ogleda prizadevnega tovarša Podbevška in na hčerkino željo je pričel z vložnim delom na vratih sobne omare. Uspeh ga je tako navdušil, da je do danes dokončal še 18 drugih del. Največjo podobo »Jesensko« (180 x 90 cm) je delal dve leti, povprečno pa porabi za intarzijo (veliko 80 x 60 cm) polnih pet mesecev dela. Z rezljanjem začne ob polsedmih zjutraj in dela dokler zdrži, potem pa na sprehodu po novomeški okolici išče nove motive in ideje.

Ciril Podbevšek je po rodu Novomešanec, vendar je obiskoval gimnazijo v Beogradu, kjer je leta 1927 končal tudi vojaško intendantsko akademijo. Med vojno je bil v nemškem ujetništvu, kjer je prišel v stik z nekaterimi znanimi jugoslovanskimi likovnimi umetniki po osvoboditvi pa se je vrnil v Novo mesto. Večsili je kiparil, zdaj pa se je ves predal intarziji. Izobražuje se sproti, z delom, hkrati pa pripravlja zapiske o intarziji, ki jih namerava izdati v knjigi o tej tehniki.

Razstava bo odprta 24. aprila.

Film o Titovem obisku v NDR

V vzhodnem Berlinu so sinhronizirali v srbohrvaški jezik dokumentarni film o Titovem obisku v Nemški demokratični republiki. Film je naredila skupina, ki je pripravila tudi znani dokumentarni film »Ruski čudeži«, ki traja 35 minut.

Oče Anne Frank v Ljubljani

V Ljubljani se je pred kratkim mudil Otto Frank, oče Anne Frank, katere »Dnevnik« objavljajo že vrsto let po vsem svetu in ga poznamo tudi pri nas. G. Frank je med obiskom v Ljubljani obiskal neko dijakinjo, s katero si že štiri leta dopisuje.

Trebnje: kolikim ljudem je prijateljica knjiga?

Od nekdanjih 9 ljudskih knjižnic v občini Trebnje delujejo danes le še tri, ki imajo skupno 300 zastarelih in nešteto prebranih knjig. Delajo v okviru kulturno-prosvetnih društev in niso v zadnjih letih dobile ničesar za svojo dejavnost. Matična knjižnica v Trebnju, ki je nastala iz nekdanje knjižnice prosvetnega društva, ima 4500 knjig in čitalnico in kar je predvsem važno — čez 400 bralcev, ki si na teden izposodijo 200 knjig. Ta knjižnica ima nalogo strokovno pomagati drugim — ljudskim knjižnicam. Dobiva tudi dotacijo iz občinskega proračuna. Ker pa ima večinoma samo po en izvod vsake knjige, ne more voziti knjig po drugih krajih. Temu se bodo izognili na ta način, da bodo dali na vpogled bralcem iz drugih krajev seznam knjig, ki bi si jih potem skupinsko

sposodili v matični knjižnici. Vendar je to le začasna rešitev.

Pisatelj »Tobaka« umrl

V Bukarešti je umrl predsednik Zveze bolgarskih pisateljev Dimitr Dimov. Njegov obsejni roman »Tobaka« smo pred kratkim dobili tudi v slovenskem prevodu.

Slovenija z dvema predstavama na Hvar

Posebna žirija bo iz IX. srečanja dramskih skupin Slovenije, ki bo letos v Črnomlju, izbrala dve najkvalitetnejši predstavi, ki bosta zastopali slovenski gledališki amaterizem na letošnjem jubilejnem X. festivalu gledaliških amaterjev Jugoslavije na Hvaru. Festival se bo pričel 17. julija in bo trajal do 8. avgusta. Na njem bodo uprizorili največ dvanaest predstav, po dve iz vsake republike. Najboljšim amaterskim gledališčem bodo podelili zlato, srebrno in bronasto plaketo, gledališke skupine, ki bodo nastopale na jubilejnem festivalu v počastitev 25-letnice vstaje jugoslovanskih narodov, pa bodo prejele spominske plakete.

Koroško-slovenska kulturna izmenjava

Med Koroško in Slovenijo je prišlo do ponovnih ožjih stikov na kulturnem polju. V ta okvir sodi tudi zadnja prireditev v dvorani Slovenske filharmonije v Ljubljani. Tu sta namreč pred kratkim nastopila komorni orkester celovškega radia in komorni zbor iz Št. Vida ob Glini.

Likovni klub razstavlja v Brežicah

V soboto, 2. aprila, so brežiški likovniki-amaterji v mali dvorani Doma JLA odprli razstavo svojih del v počastitev 25-letnice vstaje.

Razstavljeni dela Bogoviča,

Cedilnika, Lepejeve, Horvatiča, Miloševića, Miklavžina, Poljšaka, Tavčarja, Tomina in Stamenkoviča niso modni obrabci brezizrazne umetnosti in ne v nasprotju z resnico

današnjega časa. V njih se skrivajo talenti, toda manjkajo jim napotki šolanih ljudi, ki bi jih morali usmerjati, a stoje ob strani in puste, da se ustvarjalci-amaterji love sami s seboj. — Obiskovalci razstave ugotavljajo, da nekatere likovne stvaritve presenjajo okvir amaterizma in bi gotovo našle tudi na drugih razstavah dostojno mesto.

Razstava likovnega kluba, ki je bil ustanovljen šele pred dvema leti, bo do 17. aprila odprta vsak dan od 9. do 19. ure. Vstopnine ni.

D. V.

Pliberčani v Ravnah na Koroškem

V Ravnah na Koroškem je nedavno gostoval pevski zbor slovenskega prosvetnega društva »Edinost« iz Pliberka, s čimer je vrnil obisk tamkajšnjemu KUD »Prežihov Voranc«.

Knjiga o Lužiških Srbih

Slovenska matica v Ljubljani je pred kratkim izdala nad tristo strani obsegajočo knjigo »Lužiški Srbi«, ki jo je napisal nedvomno najboljši slovenski poznavalec življenja in kulture Lužiških Srbov, naroda, ki živi v južnovzhodnem delu Nemške DR. Kot je rečeno na ovitku knjige, je to Glavanovo delo doslej najboljše slovenska informacija o Lužiških Srbih. Avtor je svojo nalogo, povedati kar največ o tem najmanjšem slovanskem narodu, vzorno opravil. Popisal je deželo, ljudi, navade, kulturno in gospodarsko življenje in prizadevanje naroda za boljše življenje. Najobsejnejše poglavje je posvečeno razvoju lužiškorske kulture skozi stoletja. Med imeni so nekatera našim bralcem že malo bolj znana. Iz novejših dobe lu-

žiškorske kulture je ime Merčin Nowak — Njechornski nedvomno najbolj znano tudi dolenjskemu človeku. Dela tega pisatelja in slikarja smo imeli priložnost videti med drugim tudi v Kostanjevici in v Novem mestu, kjer je posebno razstavo o lužiškorski kulturni tvornosti priredil Dolenjski muzej. Posebna poglavja v Glavanovi knjigi govorijo o današnjih stikih med Lužiškimi Srbi in Slovenci.

Dobrodošlica kostanjeviški »Zali«

»Slovenski vestnik«, ki izhaja v Celovcu, posveča bližnjemu gostovanju kostanjeviškega prosvetnega društva »Lojze Košak« v Ločah ob Baškem jezeru na Koroškem veliko pozornost. List prinaša v zadnji številki posnetek z uprizoritve kostanjeviškega društva in na dolgo govori o pomenu »Miklovo Zale«. Kot je znano, je snov za »Miklovo Zale« zajeta iz turških časov na Koroškem, zato tamkajšnji obiskovalci bližnje gostovanje Kostanjevičanov še zlasti nestrpnijo pričakujejo.

»RIBIŠKE ZDRAHE« V KOSTANJEVICI

Prizor iz komedije »Ribiške zdrahe«, s katero bodo člani Sentjakobskega gledališča iz Ljubljane nastopili v Kostanjevici v soboto, 16. aprila ob 19.30. Predprodaja vstopnic je v trafiki, lako pa jih naročite tudi na telefon Kostanjevica 19. Ljubitelji gledališke kulture in sproščenega smeha — v ljudno vabljeni.

Da ne bi gradnja stanovanj zaostajala

Direktorji, predstavniki banke in občine so razpravljali o stanovanjski izgradnji — Več graditi bo mogoče le z združenimi močmi in sredstvi!

6. aprila so se v Črnomlju na pobudo banke zbrali predstavniki delovnih organizacij, banke in občine ter obravnavali različne možnosti za stanovanjsko izgradnjo v novih pogojih gospodarjenja. Ker so bili stanovanjski skladi ukonjeni, delovnih organizacijam pa je prepuščena skrb za stanovanja svojih zaposlenih, obstaja upravičena bolezen, da manjši delovni kolektivi in delovne organizacije s področja družbenih služb ne bi mogle graditi, ker nimajo sredstev.

Gotovo bi prišlo do zastoja v stanovanjski izgradnji, če bi vsak kolektiv gradil zase, kolikor bi pač zmožni, ker nikjer za te namene nimajo predvidenih znatnejših sredstev. Predlagali so, naj delovne organizacije za širše potrebe izgradnje stanovanj združujejo razpoložljiva sredstva, gradile pa bi na podlagi gradbenega programa, sestavljenega v sodelovanju med strokovnjaki občine in stanovanjskega podjetja.

Sredstva, ki bi jih delovne organizacije, zlasti s pod-

ročja gospodarstva, odvajale v te namene, bi bila le neke vrste posojilo. Vrnjenega bi dobili v obliki stanovanja ali v denarju. Pri tem so imeli predstavniki nekaterih večjih podjetij pomisleke, vendar je bilo le sklenjeno, da se bodo lotili združevanja sredstev.

Koliko in kateri delovni kolektivi bodo prispevali za gradnjo stanovanj v prihodnje, bo določeno v pismenih pogodbah, sklenjenih med občino in delovnimi organizacijami.

Več doslednosti v dejanjih — manj besed!

O III. plenumu centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije je občinski komite v Črnomlju razpravljal že na dveh sejah — Ugotavljali so, kako smernice centralnega komiteja uresničujejo v praksi

Takoj po prvem delu plenuma CK smo se v Črnomlju sestali na razširjeni seji komiteja, na kateri so bili prisotni tudi sekretarji vseh osnovnih organizacij. O vseh sklepih III. plenuma pa smo obširneje in temeljiteje razpravljali na seji komiteja, ki je bila 28. marca. Ugotavljali smo, kako komunisti v praksi uresničujejo sklepe VIII. kongresa in III. plenuma in kaj so v svojih prizadevanjih dosegli.

Dosedaj delovni kolektivi niso pokazali kakih večjih želja po investicijah, zlasti ne v zgradbe, pač pa povsod skušajo razpoložljiva sredstva usmerjati v modernizacijo proizvodnje.

Bolj zaskrbljujoče je sprejemanje samoupravnih aktov, ki poteka prepočasno. Upadla je tudi skrb za strokovno in politično izobraževanje, zato komite meni, da bi ga morali znova poživeti. Pri tem ne bi smeli preveč varčevati

ti s sredstvom, saj bo strokovno usposobljen proizvajalec lahko povečal produktivnost, hkrati pa z večjo družbeno-politično razgledanostjo prispeval k boljšemu gospodarjenju.

Razpravljali smo tudi o bančnem in deviznem sistemu, kjer je še vse preveč administrativnih odnosov. Komunisti v delovnih organizacijah si morajo prizadevati, da bodo imeli samoupravni organi in tudi ves kolektiv pravičen odnos do splošnih družbenih potreb. Ker skromna proračunska sredstva nikakor ne bodo zadoščala za kritje vseh potreb v občini, bo v veliki meri prav od razumevanja kolektivov odvisno, kako bomo napredovali na vseh področjih družbenega življenja.

Občinski komite je sklenil, naj vse osnovne organizacije ZK obravnavajo gradivo plenuma, zlasti še sklepe in se vse dosledneje zavzemajo za odpravo napak v praksi.

MILAN MALESIC

NE SAMO ZA PRAZNIKE...

V soboto, 9. aprila, so se na pobudo občinskega komiteja ZMS v Črnomlju sestali predstavniki garnizona in občinskih družbenopolitičnih organizacij ter razpravljali o sodelovanju z JLA. Ugotovili so, da se je dosedanje sodelovanje omejevalo predvsem na skupno delo ob raznih slovesnostih in praznikih, medtem ko naj bi bilo v prihodnje stalno. Prav tako pripad-

niški garnizona niso imeli stikov z mladino iz kolektivov in organizacijami na terenu, temveč je le tu in tam prišlo do sodelovanja s šolsko mladino.

Izvolili so 9-članski koordinacijski odbor, ki bo v kratkem sestavil program skupnega dela za daljše obdobje, s čimer bo tesnejše sodelovanje z JLA zagotovljeno.

KATJUSA BASIC

V semiški ISKRI 11 odlikovanih

Semiška kinodvorana je bila v soboto popoldne prizorišče posebne slovesnosti. Kolektiv tovarne kondenzatorjev je tu priredil proslavo ob 15-letnici obstoja tovarne, navzočih pa je bilo tudi več ljudskih poslancev, predstavnikov občinske skupščine in družbeno političnih organizacij ter predstavniki drugih Iskrinih tovarn.

Po uvodnih besedah direktorja Franca Koširja so krajši kulturni program izvedli člani kolektiva in učenci semiške šole. Program je bil dobro izbran in lepo izveden, posebno pa je občinstvo navdušilo moški oktet.

Predsednik obč. skupščine inž. Rado Dvoršak je zatem podelil odlikovanja najzaslužnejšim članom kolektiva. Medaljo dela

so prejeli: Marija Pečaver, Vida Pavlovič, Jelka Picelj, Stane Strumbelj, Julka Ivanetič, Anica Vidmar, Lojzka Vajs, Jože Jakša, Amalija Bevc in Tilka Živanovič. Red dela s srebrnim vencem je dobil Jože Kočevar, tehnični direktor tovarne. Razen tega je dobilo posebno priznanje 8 članov kolektiva, ki so zaposleni v tovarni kondenzatorjev že 15 let, 42 zaposlenih pa za več kot 10-letno uspešno delo v kolektivu.

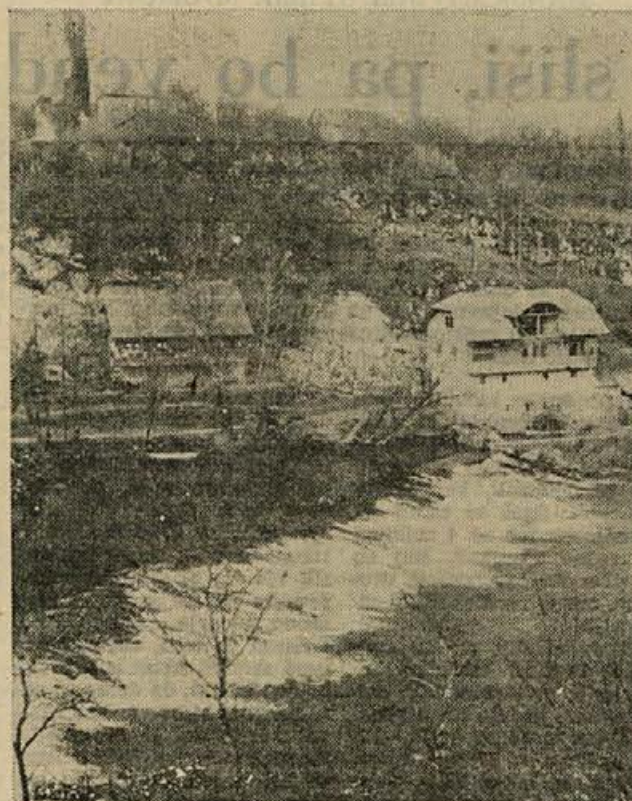
Slovesnost je bila res pristrčna, prav tako tudi zabava, ki je sledila v domu Partizana. Vsem odlikovancem in nagrajencem pristrčno čestitamo!

Zgodilo se je na viniškem koncu

4. aprila je bil na Vinici sejem, prvič odkar je bila po občinskem odloku prodaja telet prepovedana. Mesarji z Reke so tokrat odšli z dolgim nosom, zadruga pa je odkupila 122 telet, kar se še nikdar ni zgodilo. Zadrugi dogoni bodo na Vinici še nadalje ob sredah, teleta pa bodo odkupovali tudi vselej, kadar bo sejem za drugo živino.

SPOMLADANSKA SETEV je v glavnem končana. V trgovini kmetijske zadruge so prodali že okoli 100 ton umetnih gnojil, česar so letos precej dražja. Največ je bilo povpraševanja za mešana umetna gnojila, medtem ko je zadrugi ostalo v zalogi še precej čilskega solitra. Kmetovalci njegove prednosti premalo poznajo in ga zelo malo uporabljajo navzlic temu, da je dosti cenejši od drugih umetnih gnojil.

PO VSEH VAŠEH V BLIZI NI VINICE se vse bolj ukvarjajo z oddajo mleka. Marca je odkupl-

Do slikovitih in znamenitih ostankov Pobreškega gradu v bližini Adlešič je težko priti. Z avtomobilom se vrtolomne vožnje po jamasti cesti nihče več ne podstopi, kdor gre peš, pa mora imeti za ta podvig primerno obutev. Neustrašni turist, ki do gradu le prispe in se z brodarjem popelje še na izlet preko Kolpe na Hrvaško stran, je presenečen. Na naši strani izredno slaba pot, na oni gladka kot ogledalo... (Foto: P. Romanič)

Kaj bo delala Socialistična zveza?

Predlogi resolucije VI. kongresa SZDL naj veljajo tudi za republiška in ne samo za občinska vodstva, so menili na seji izvršnega odbora SZDL v Črnomlju — Sprejeli so okvirni načrt dela za bodoče obdobje ter izvolili Janka Štuklja za sekretarja občinskega odbora SZDL

K predlogu resolucije VI. kongresa SZDL v Črnomlju niso imeli bistvenih pripomb, pač pa so menili, da bi morali predlogi od točke 2 do 7 vsebovati tudi določila za modernizacijo republiške uprave in se ne bi smeli omejevati samo na občinska vodstva. Tudi s predlogom kandidatne liste za glavni odbor SZDL so se strinjali, vendar s pripombo, da je v novem vodstvu zastopanih premalo kmetov — od 157 članov samo eden.

V razgovoru o bodočem delu organizacij SZDL so določili kot prvenstveno nalogo nadaljevati z javnimi tribunami o kmetijstvu in gozdarstvu po vaseh, medtem ko bodo v Črnomlju na javnih tribunah razpravljali zlasti o vzgoji in izobraževanju mladine.

V pripravi na 25-letnico ustanovitve OF bo zavzela Socialistična zveza pomembno mesto. Občinski odbor bo razen vseh drugih nalog prevzel še skrb za nagraditev 3 najboljših nalog iz osnovnih šol in 3 iz gimnazije, razpisnih na temo »Ob obletnici ustanovitve OF«. Prav tako bodo sodelovali pri organizaciji svečanosti za 1. maj in dan mladosti.

Pri razčiščevanju organizacijskih vprašanj so sklenili, da

bodo v kratkem sklicali posvet s predsedniki in sekretarji krajevnih organizacij zaradi obravnav kongresnega gradiva, mimo tega pa bodo še posebna posvetovanja z manj aktivnimi organizacijami v Črnomlju, Stranski vasi, na Talčjem vrhu in na Strekljencu. Volitvam v samoupravne organe gospodarskih organizacij in v zadrugi svet bodo v bodoče posvečali več pozornosti, zlasti pa si bo organizacija prizadevala pridobiti nove člane.

Na izredni občinski konferenci, ki mora biti zaradi volitev delegata za zvezni kongres še pred 20. aprilom, se bodo o vsem podrobneje pogovorili, predvsem pa bodo

Zilje: z izkupiškomo na izlet

Mladinski kolektiv v Ziljah je zadnje čase zelo delaven, zlasti v igralski skupini. Pod vodstvom režiserja Franca Pavlakoviča so naštudirali »Dobrodošlo Miss Agata« ter z njo gostovali že na Vinici, v Bojancih, Adlešičih, Gradacu, Dragatušu in na Preloki. Izkupiček predstav jim je vrzel 90 tisočakov, porabili pa ga nameravajo za ogled predstave v Ljubljanski drami in za izlet na morje.

Na podoben način bi si lahko tudi mladina iz drugih oddelkov krajev privoščila izlet, če bi se znašla kot so se Ziljani.

Neznanih talentov ne manjka

V preteklih dneh so bile po vseh osnovnih šolah na področju domače občine avdicije za oddajo »Pokaži, kaj znaš«, ki bo 23. aprila v Črnomlju. Prijavilo se je izredno veliko mladih pevcev, recitatorjev, instrumentalnih solistov in tudi skupin, med katerimi je bilo nekaj pozornosti vrednih talentov. Izbirna komisija bo v kratkem določila najboljše za nastop v Črnomlju in jih s pismenimi vabilom pozvala na prvi večji nastop pred občinstvom.

Po vseh osemletkah predavanja

V počastitev svetovnega dneva zdravja so se začela po vseh osemletkah na področju črnomaljske občine predavanja, namenjena učenec višjih razredov in odraslemu občinstvu. Delavska univerza je poskrbela za predavatelje, ki seznajajo občane s problematiko življenja človeka v mestu in vplivih na njegovo zdravje.

ČRNO MALJSKI DROBIR

DOM JLA V ČRNO MALJU je 7. aprila priredil v prosvetnem domu koncert zabavnih melodij. Nastopili so veliki plesni orkester zagrebškega garnizona in pevci: Beti Jurković, Vice Vukov, Višnja Korbar in Toni Kljajid. Za koncert je bilo v mestu veliko zanimanja, saj take prireditve niso pogostne. Dvorana je bila polna in občinstvo s programom zadovoljno. Priporočili so le to, da so pri izbiri repertoarja poslušali predaleč v preteklost, medtem ko so si poslušalci želeli novjših melodij.

IZLOŽBA KNJIGARNE je polna fotografij pomanjkljivo oblečenih lepotic. Občinstvo pa je po večini do njihovih čarov neprizadeto in zanje ne kaže posebnega smisla. Ljudje menijo, da je izložba neokusno urejena.

ODLOČITEV KOLEKTIVA BELT, da ne zaposli več nobene mladine, mlajšega od 18 let, je povzročila še večjo vrzel v pomanjkanju delovnih mest za mladino. Belt se je odločil za ta ukrep menda zato, ker mladine ne smejo zaposliti v nočnih izmenah.

PRODAJALEC SOLATE na trgu jo je črnomaljskim gospodinjam pošeno zagodel. Medtem ko je prodajal solato vse do preteklega četrta po 260 din kg, je od tedaj dalje veljala okoli 700 din kilogram. »Da si boste zapomnile veliko noč« je zabrusil, če ga je katera pobarala, zakaj tak skok v ceni.

KADAR VEČ DNI NI DEŽJA, se ob vsakem vetrčku po Črnomlju vije prah okoli pešev, vdira v stanovanja ob cesti in trgovine. Obrtno komunalno podjetje bi lahko po mnenju meščanov vial od časa do časa poškrbilo ulice, da bi ta neveselost odpadla.

RUDNIK RJAVEGA PREMOGA KANIŽARICA p. Črnomelj

razpisuje

prosto delovno mesto

FAKTURISTA

POGOJI:

1. srednja ekonomska šola z enoletno prakso ali
2. nepopolna srednja šola s petletno prakso v stroki.
Osebnih dohodkov po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov.
Prijava sprejema splošni oddelek do vključno 25. aprila 1966.

Na sobotni proslavi semiške ISKRE je predsednik občinske skupščine razdelil odlikovanja 11 najzaslužnejšim članom kolektiva. Na sliki: odlikovanje prejema ena najstarejših delavk v tovarni (Foto: M. Moškon)

NOVICE črnomaljske komune

Učenje pri strojih je postalo predrago

Tovarna BETI v Metliki je pred kratkim ustanovila svoj izobraževalni center, v katerem bodo poslej šolali delavke in delavce za proizvodnjo

Kolektiv Beti ne bo več pričeval delavk na delovnem mestu, ker učenje pri strojih zaustavlja proizvodnjo. Ob tolikem izvozu izdelkov pa mora delo nemoteno potekati in si zastoj ne morejo več privoščiti.

Za izobraževanje je doslej skrbel kadrovske referent poleg vsega drugega dela. Organiziral so le nekaj tečajev

za interno kvalifikacijo, kaj več ni bilo mogoče. Tovarna pa ima še velike načrte v nadaljnjem razvoju in potrebuje čimveč kvalificirane delovne sile, zato so ustanovili svoj izobraževalni center, ki ga vodi profesorica Lidija Milošević.

— Novoustanovljeni izobraževalni center — nam je povedala, — bo sistematično

vzgojal delavce in delavke preko poklicne šole konfekcijske stroke, ki bo v tovarni delovala kot oddelke ene izmed tekstilnih šol. Za potrebe centra dozdajavamo prostore tik tovarne. Dobili bomo nekaj učilnic s stroji za praktični pouk. Vsa nova delovna sila bo morala najprej končati šolo, šele nato bo zavzela mesto v proizvodnji. Učenci med šolanjem ne bodo dobivali osebnih dohodkov, pač pa mesečno nagrado, kot drugi učenci v gospodarstvu. Zanimanje bo poklicna šola delovala samo za metliški in okolni obrat, medtem ko bodo v obratih Mirna peč in Dobova še nadalje potekali interni izobraževalni tečaji.

V Beti že nekaj časa ne sprejmejo na delo nikogar, ki nima končane osemletke. Vsi zaposleni od prej brez popolne osnovne šole pa bodo morali manjkajočo izobrazbo nadoknaditi. Naš izobraževalni center jim bo pri tem pomagal. — Razen tega smo v so. delovanju z Dopsno šolo v Ljubljani že prevzeli organizacijo za 6-mesečni tečaj o varstvu pri delu. Obiskovali ga bodo vsi vodilni tovarni iz proizvodnje, kajti novi predpisi s tega področja nalagajo kolektivom vse večjo odgovornost v primeru nesreč pri delu. Tečaj se bo začel prve dni maja.

— In kdaj boste odprli poklicno šolo?

— Če bo šlo po sreči, se bo jeseni začel pouk. Mudi se nam, kajti šolanje izdelovalcev konfekcije nam primanjkuje.

R. B.

Metličan Janko Stipančič je v mladih letih videl precej sveta in je marsikaj doživel. Delal je v Franciji in Nemčiji, bil je partizanski mornar na Visu, od tam pa je bolan prišel domov. Zdaj je v pokloju in se največ ukvarja z vrtno. Zgradil si je lično utico, ob kateri se vsakdo ustavi in jo ogleduje. Njegovi znanci pa radi prihajajo v senco sedet, premlevajo metliške novice in obujajo spomine na veselo mladost...

24. aprila volitve v združni svet

12. aprila so se začeli po vaseh metliške občine zbori volivcev pred volitvami v združni svet, ki bodo 24. aprila. Do 18. aprila se bo vrstilo 15 zborov kmetovalcev, na katerih bodo razen o kandidatih za združni svet razpravljali še o kooperaciji z zadrugo, ki doslej ni še nikdar zares prav zaživela.

Ob tej priložnosti bodo predstavniki občinskega odbora SZDL pojasnjevali gradivo in sklepe VI. kongresa SZDL Slovenije, predstavniki občine pa bodo odgovarjali

na vprašanja s področja komunalne ureditve krajev.

Zbiralnica mleka bo v Metliki

Ljubljanske mlekarne nameravajo v Metliki odpreti zbiralnico mleka za področje celotne Bele krajine. Metliška zadruga je v ta namen oskrbela primeren prostor tik železniške postaje, te dni pa ga preurejajo za potrebe zbiralnice. Po 1. maju, ko bodo dela končana, bodo v metliško zbiralnico vozili vse mleko, odkupljevo v Beli krajini. Mleko bodo tu ohlajevali in šele nato vozili v Ljubljano. Zbiralnica je bila potrebna zato, ker se je mleko med dolgo vožnjo večkrat pokvarilo.

V zadrugi pričakujejo, da bo zanimanje za rejo krav še naraslo in da bodo prihodnje leto odkupili mnogo več mleka.

Vsi so v haljah

Ze od novega leta dalje imajo vsi učenci in učitelji osnovne šole na Suhorju in podružnične šole v Jugorju posebne delovne obleke. Deklice imajo zelene halje, fantje modre suknjice, učitelji pa svetlomodra oblačila. To je posebnost, ki je ne zasledimo na nobeni drugi šoli v Beli krajini.

Halje so prejeli med drugimi novoletnimi darili od podjetja Jugotekstil iz Ljubljane, ki je pred leti prevzelo patronat nad suhorsko šolo.

Načrti so lepi — bodo uresničeni?

Lani je dejavnost krajevne skupnosti Črnomelj dobro zaživela, še večje načrte pa imajo letos — Kaj bo v Črnomlju novega pri komunalnih delih, pripoveduje predsednik krajevne skupnosti Franc Magister

Krajevna skupnost Črnomelj, v kateri so občani iz mesta, Vojne vasi, Loke, Svibnika in Kanizarice, je lani precej naredila, četudi denarja ni bilo veliko.

V mestu in okolici smo zgradili del ceste na Sadež, uredili Kolodvorsko ulico in pločnike, dogradili 150 metrov Ulice Belokranjskega odreda z javno razsvetljavo, napeljali vodovod v Gorenjo Loko, v naselje Blatnik in do stavbišča nove šole v Loki. Začeli smo graditi kanalizacijo v ulici Belokranjskega odreda ter urejevati pota in zelenice v okolici 29-stanovanjskega bloka. Vsa navedena dela so veljala približno 32 milijonov dinarjev. Opravljena so bila v glavnem z družbenimi sredstvi.

Z letošnjimi načrti krajevne skupnosti smo seznanili

občane na nedavnem dobro obiskanem zboru volivcev. Našel bom nekaj najvažnejših del, ki so v programu: izboljšati nameravamo javno razsvetljavo; parke, nasade in okolico spomenika moramo bolj vzdrževati; pred jurjevanjem bomo spet organizirali teden čistoče. Med komunalnimi investicijami predlagamo dograditev kanalizacije v ulici Belokranjskega odreda, dokončno ureditev okolice 29-stanovanjskega bloka, popravilo železničarske ceste, rekonstrukcijo vodovoda v ulici Mirana Jarca. Cestno razsvetljavo naj bi dobili Metliška cesta in Sadež, nadaljevati bi morali z gradnjo ceste na Sadež, potrebna je dokumentacija za pokopališče v Vojni vasi ter razširitev Ulice 21. oktobra.

V mestu pa bi morali razen

GOSTOVANJA V METLIKI

Pred kratkim je v Metliki gostovala igralska družina iz Semic s Cankarjevo dramo *Kralj na Betajnovi*. Prizadevni igralci so pred polno dvorano poželi lepo priznanje.

V nedeljo, 17. aprila bo ob pol osmih zvečer v Metliki gostovalo Mestno gledališče ljubljansko z dvema komedijama Petra Schafferja, ki nosita skupni naslov *Angleški trikotnik*. Vabimo prebivalce, da si ogledajo kvalitetno in duhovito predstavo.

Svoje gostovanje v Metliki so za prihodnji mesec napovedali harmonikarji iz Karlovca, ki bodo nastopili hkrati s »Karloviškimi vokalnimi kvintetoma«. Tudi na to gostovanje že zdaj opozarjajo Metličane in okoličane.

Nov nasad na Partizanskem trgu

Delavci Komunalnega podjetja v Metliki so na koncu Partizanskega trga, to je na kraju, kjer so pred leti porušili staro, dotrajano Ribičevo hišo, uredili manjšo zelenico in jo zasadili s travo in okrasnim grmičevjem. Vrtnar pa je moral zemljišče potresti s strupom in postaviti opozorilno tablo, saj so kokiši okoliških hiš neprestano razbrskavale novo nasuto zemljo. Mogoče bo opozorilo na deščici kaj pomagalo. Kaj ko bi končno tudi v praksi začel veljati odlok o javnem redu, ki ga je predlansko sprejela občinska skupščina in ki prepoveduje v mestu rejo perutnine. Vsa na odprtih dvoriščih, po cestah in parkih!

To pa naj ne bi veljalo za vso Metliko!

Kmetijska zadruga METLIKA

razpisuje
prosto delovno mesto
TRGOVSKEGA
POSLOVODJE
za poslovalnico Gradac.

Pogoji: trgovski pomočnik z najmanj triletno prakso. Samsko stanovanje preskrbljeno. Ponudbo pošljite na naslov Kmetiška zadruga Metlika.

Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

metliški tednik

IZBIRAM SI POKLIC

Oglejmo si na kratko štiriletno šolo in sicer po strokah, da bo pregled boljši. Štiriletna šola, ki so podčrtane, so na našem področju (občine Novo mesto, Črnomelj in Krško).

1. TEHNIČNE SREDNJE SOLE: strojna, elektro, gradbena, kemijska, metalurška, rudarska, lesna, tekstilna, usnjarsko-galanterijska, papirniška;

2. ZDRAVSTVENE SREDNJE SOLE: za medicinske sestre, za otroške negovalke, za farmacevtske tehnike, za medicinske laborante, za zobotehnike, za ginekološko-porodniško smer, za sanitarne tehnike;

3. EKONOMSKE IN ADMINISTRATIVNE: ekonomska srednja šola, administrativna, srednja PTT šola;

4. KMETIJSKE IN GOZDARSKE: kmetijska srednja šola, gozdarska, šola za živilorejsko-veterinarske tehnike;

5. VZGOJITELJSKE: srednja vzgojiteljska šola (5 let), srednja šola za telesno vzgojo;

6. OSTALE SREDNJE SOLE: šola za oblikovanje, srednja pomorska šola, vojaške šole, glasbena, baletna;

7. GIMNAZIJA s pedagoškim oddelkom.

V srednje štiriletna šola naj se vpišejo učenci, ki jim učenje ne dela težav. Na skoraj vseh šolah bodo sprejemni izpiti v času od 20. do 30. junija, kar bo posebej objavljeno v dnevnem časopisu. Največkrat so sprejemni izpiti iz slovenščine in matematike, pri nekaterih šolah pa tudi iz drugih predmetov (tujega jezika, kemije, biologije, zemljepisa).

Tisti, ki nameravajo na gimnazijo in pedagoški oddelke, morajo vedeti, da bodo morali študij še nadaljevati, ker na gimnaziji ne dobijo poklica. Zato naj gredo v gimnazijo res samo najboljši učenci, ki bodo zmogli študij na višjih in visokih šolah. Vedeti moramo tudi, da so na posameznih šolah nekateri predmeti zelo pomembni.

ni in je potrebno to upoštevati pri odločitvi za poklic. Tako zahtevajo skoraj vse tehnične šole dobro znanje matematike, fizike, kemije; ekonomske šole imajo poudarek na matematiki in slovenščini, zdravstvene na kemiji in biologiji itd. Ti predmeti tvorijo osnovo stroke, s tem pa seveda ni rečeno, da drugi predmeti niso pomembni.

Kako pa je letos s štipendijami? Čeprav poudarjamo, da nam manjka strokovnih kadrov in da na delovnih mestih, ki zahtevajo strokovnjake, dela precej ljudi z neustrezno oz. prenizko izobrazbo, se to v štipendiranju ne odraža, ker je bolj malo štipendij. Poglejmo, koliko štipendij bodo letos podelile delovne organizacije po posameznih občinah:

Novo mesto: strojni tehnik 4, ekonomski tehnik 4, kmetijski tehnik 3, grabenl tehnik 5, PTT prometnik 6, usnjarski tehnik 1, gozdarski tehnik 4, elektrotehnik 1, medicinska sestra 1 — skupaj 29 štipendij.

Krško: kemijski tehnik 5, strojni tehnik 5, elektrotehnik 7, ekonomski tehnik 2, PTT prometnik 3; skupaj 22 štipendij.

Črnomelj: kmetijski tehnik 1, rudarski tehnik 1, metalurški tehnik 5, strojni tehnik 1, ekonomski tehnik 1, med. sestra 1; skupaj 10 štipendij.

Metlika: kmetijski tehnik 1, administrator (4 letna šola) 2, ekonomski tehnik 4, medicinska sestra 2, zobotehnik 1; skupaj 10 štipendij.

Trebnje: strojni tehnik 4, kmetijski tehnik 2, ekonomski tehnik 2, učitelj 3; skupaj 11 štipendij.

Interesenti za štipendije naj zasledujejo v dnevnem časopisu in v Dolenjskem listu razglase za podelitev štipendij.

Vsem, ki si izbirate poklic, želimo, da bi bili z njim tudi zadovoljni!

KONEC

Turizem v deželi suhe robe

Na nedavnem občnem zboru Turističnega društva Ribnica so turistični delavci sprejeli zelo obširen program. Tako so sklenili, da bodo postavili turistični zemljevid »dežele suhe robe« tudi na Šmalčevi hiši, sredi Ribnice, medtem ko so enega že na bencinski črpalki. Okrepili bodo sodelovanje s sosednimi turističnimi društvi, z muzealci, ja-

marji, lovci, ribiči, s taborniki, športnimi društvi, z občinsko skupščino, s SZDL in z drugimi. Za boljše sodelovanje so zadolžili sekcijo za propagando. Sklenili so še, da bodo pomagali z naveti tudi gostincem, ki jih bodo obveščali o pripombah turistov in izletnikov.

Turistični delavci se bodo zavzemali še, da bi se industrija preselila iz Ribnice, da bosta urejena cesta in trg pri spomeniku pred vodom v grad, da bi Ribnica imela popoldne in zvečer čuvaja, da bodo urejeni parkirni prostori, da bo Ribnica čimlepše urejena, da bodo še naprej pospeševali spomin-karstvo in domačo obrt,

da bodo še naprej olepševali Ribnico z gredicami in okrasnim drevjem oziroma grmičevjem itd. Sklenili so tudi, da bodo na vsaki seji pregledali, kako so izpolnili sklepe prejšnje seje.

ŠOLA RASTE

Gradnja nove šole v Ribnici lepo napreduje. Iz temeljev je zrastle že precej zidu, ki daje podobo novega poslopja. Lepo vreme omogoča graditeljem, da gre gradnja po načrtu, po katerem bo šola dograjena do konca leta.

Za pokopališče največ Breg in Dolenji Lazi

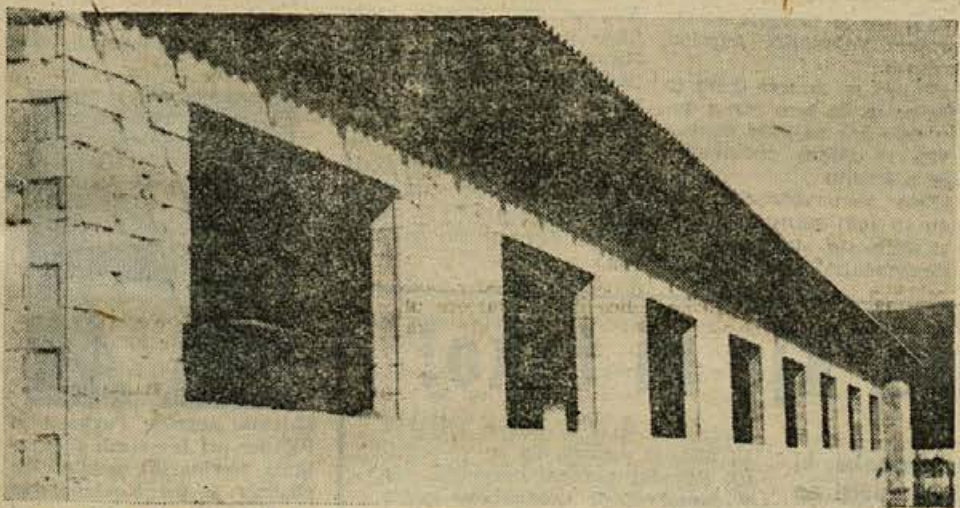
Poročali smo že, da so na pobudo krajevne skupnosti Ribnica začeli na območjih krajevnih skupnosti Ribnica, Dolenji Lazi, Bukovica, Goriča vas, Nemška vas in Lipovec zbirati krajevni samopri-spevek za povečavo pokopališča v Hrovači. Prebivalci Brega, Dolenjih Lazov in Zapuž so do zdaj zbrali 120.000 dinarjev in 19 kubičnih metrov lesa. Na pokopališču že delajo.

V maju na izlet!

Krajevna organizacija ZB v Ribnici prireja sredi maja dvodnevni izlet. Udeleženci si bodo ogledali zloglasni taborišči Gonars in Visco ter gredo obiskali Gorico, Benetke in Trst. Za izlet je veliko zanimanje. Vsi zainteresirani si morajo pravočasno oskrbeti po 2 fotografiji, moški, mlajši kot 55 let, pa tudi potrdilo, da so izročili vojaško knjižico vojnemu odseku. V. P.

Sodražica: 230.000 din za Indijo

Zbiranje pomoči, pri katerem sodelujejo Rdeči križ, Socialistična zveza in sindikalne podružnice, za gladijo-če v Indiji v ribniški občini lepo napreduje. Uspeh je že do sedaj lep, saj so samo na področju RK Sodražica zbrali nad 230.000 starih dinarjev.

Tole naj bi bilo novo kegljišče v Ribnici. Vendar pa je malo verjetno, da bodo Ribničani kdaj v tej stavbi kegljali. Naročnik gradnje, menda je to domači Partizan, dolguje namreč SGP Gradbeniku za doslej opravljena dela okoli 4 milijone starih din. Vse kaže, da bo Gradbenik zaradi neplačanih računov stavbo prodal in da bo v njej skladišče enega domačih podjetij. (Foto: J. Primo)

Alojz Kesler je odlično končal študije v Gradcu in postal državni pravnik v Novem mestu. Hčerka Ana se je poročila s pesnikom Otonom Zupancičem, Vera z literatom Franom Albrehtom.

Draškovski zdravnik je ostal s svojo nečakrino brez potomcev. Tudi nezakonski sin Jovo iz časov vojaške službe je kot oficir padel v Dubrovniku s konja in se ubil, ko mu je bilo komaj enaindvajset let. Tradicija zdravnika in Ferdinanda je prešla na nečaka, ženinega brata dr. Ferdinanda Trenza. O njegovi ženi Vidi, aristokratski in romantično tragični dami iz znane hiše leskovskih Pfeiferjev, je Cankar nekoč dejal, da pretrava z lepoto. Ta najmlajši dr. Ferdinand Trenz je bil dolgo zdravnik v štajerskem zdravilišču Dobrni, kamor je prihajala, bolj za voljo avantur in zapravljanja denarja kot iskat zdravja, beograjska in novosadska čaršijska gospoda, razvajena v pariškem okusu. Čeprav je kazalo, da bo ostal draškovski grad kmalu brez gospodarja, si je kupil topliški zdravnik v Sentjernej star fevdalni dvorec Kastel. Zgradba, ki se vsaj od Valvasorjevih časov ni spremenila, je ležala na najlepšem prostoru na zahodnem robu vasi. Starinske hiše, ki so jo v zadnji vojni požgali Nemci, ne bi maral domačin za bivališče. Ljudje so se ga izogibali zavoljo starih čudnih govoric, ki so tudi nam pastirjem silile razburjive privide, da smo samotnemu bivališču pri vaški gmajni od daleč s kamenjem pobijali šipe. Od Jožefa Bušiča, poštnega ravnatelja v Ljubljani, si ga je sredi prejšnjega stoletja pridobil bogati mesar Anton Majzelj. O njem so

si pripovedovali, da je na samotnem Kastelu skrival slovitega ponarejevalca denarja Prelesnika. To je bila resnica, saj sem našel na podstrešju skritih petnajst čisto novih avstrijskih tisočakov. Bili so izvrstno izdelani, razen enega samega, kateremu je ponarejevalec pomotoma odtisnil na obeh straneh enako podobo.

Kastel je Valvasor uvrstil med kranjske gradove pod imenom Dobravca-gutenhof, čeprav leži v Sentjernej, precej proč od sosednje Dobravice. Uganko si lahko razložimo samo tako, da je bil zgrajen kot višnjegorsko spanheimska protiogrška trdnjava, ki so jih imenovali v tistem času zares »kastele« ali tudi »strelske dvorce«.

Ko je več kot sto let po Valvasorju starogrski kronist Anton Breckerfeld kranjskega zgodovinarja in topografa dopolnjeval, je zamenjal dvorec Dobravce. Ime je bilo že pozabljeno, oziroma verjetneje nikoli v vsakdanji rabi. V zadregi se je odločil za Dobravo pod Hmeljnikom. To je očitno napak, saj ni hmeljniška Dobrava niti v ravnini sredi polj niti dve do tri milji od Novega mesta, kot najdemo zapisano pri Valvasorju; pač pa pridemo s tako mero zares prav v »Sentjernej na polju«, če računamo, da je merila avstrijska milja 7,585 kilometra.

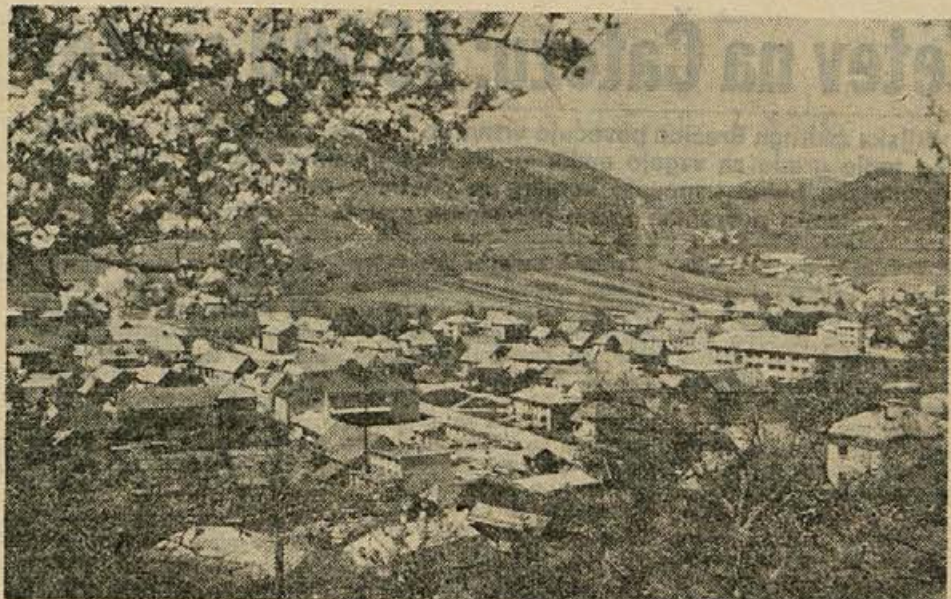
Novi kastelski gospodar si je pridobil pozneje še Gagnerov sivi Šrajbarski turn, nekoč dom Anastazija Gruna-Auersperga nad Leskovcem pri Krškem. Varčni zdravnik, ki je živel edini brigi, da preskrbi tri otroke, je svoje prihranke posojal obubožani grofici Adaschy, ženi

znamenitega pisatelja Friderika Gagnera na Šrajbarskem turnu, dokler se ni neki dan na njeno mogočno graščino prepisal in je odšla beraška grofica s culico po svetu.

Neko drugo ime iz rodu Trenzev je poseglo, kot bomo slišali, globlje in nevarneje v zgodovino naše osvobodilne vstaje: brat kastelskega lastnika inženir Avgust Trenz, ki nam je edini postajal zares nevaren in ki se pozneje povzpne celo v vrhove nemško domobranske dežele generala Rupnika v Ljubljani.

O MOKRIŠKIH IN TURNSKIH GAGERNIH

Titanske zemeljske moči, ki so pred davnimi milijoni let nagubale in izoblikovale gorsko verigo Gorjancev, so s to prirodno pregrado začrtale človeku večno mejo med dvema deželama. Temu neuničljivemu prirodnemu limesu se bodo morali prilagoditi vsi tokovi zgodovine. Prav iste tektonske sile pa so uvidevno pustile med Savo in zadnjimi obronki Gorjancev široka naravna vrata, skozi katera si je že v sivi davni utrla prehod velika cesta narodov z Vzhoda na Zahod. To prirodno ožino je v stoletjih prvega železa zapirala mogočna ilirska in pozneje rimska trdnjava pri Velikih Malencah. Ko pa so v srednjem veku skozi tesen vdor Alahove turške tolpe, je nekoliko vzhodnejše, verjetno na temeljih kakšnega starega antičnega ali morda kasnejšega srednjeveškega kastela, zrasel slikovit grad Mokrice, ki s tremi trdnjavijskimi stolpi še vedno nemo straži ob moderni cesti narodov.

Sodražica postaja iz leta v leto pomembnejši turistični kraj in se je po vojni zelo spremenila. Skoraj v celoti je na novo pozidana, zrastle pa je tudi industrija. Asfaltirane ceste po trgu dajejo kraju mestno podobo. Iz Sodražice vodijo pota na Slemenca, proti Kadicam, kjer so znani slapovi, proti Loškemu potoku, kjer si turizem počasi, a vztrajno utira pot, in na Travno goro, kamor nameravajo potegniti vlečnico (Foto: D. Mohar)

Ortneško TD o Grmadi

Turistično društvo »Grmad« se je po 2 letih spet zbralo na občni zbor. Članov je zdaj več, pa tudi turistični obisk v domu na Grmadi se je povečal. Na zboru so sklenili, da bodo letos, ko poteka 10-letnica društva, nadaljevali z gradnjo doma. Radi bi dogradili prostor za prenočišča, saj po njih zelo povprašujejo obiskovalci. Predsednik je predaval na zboru svojo zbirko barvnih diapozitivov iz okolice Sodražice, Ribnice in Velikih Lašč. Na zboru so pohvalili upravnika doma na Grmadi, ki z gostinskimi ko-

lektivom lepo skrbi za goste. Za predsednika društva so vnovič izvolili Lojzeta Skulja, novi odbor pa ima manj članov, ker je bil dosedanji prevelik. V. P.

KS Grčarice ne more brez denarja

Na seji sveta krajevnih skupnosti v Grčaricah so v februarju razpravljali o denarju in o načrtih. Za lani jim je občina dolžna denar za vzdrževanje ceste v vas in za izpolnitev javne razsvetljave. Letos bi radi nastavili cestarja za 1,5 km dolgo cesto skozi vas, z nasipom bi radi zavarovali vaški studenec, postavili bi javno luč v naselju Grčarske Ravne, skrbeli bi za vaški kulturni dom in sanirali več vaških vodnjakov. Za vse to potrebujejo 17.200 Ndin. Ugotovili so, da dobra volja sicer veliko zaleže, da pa brez denarja kljub temu ne gre... Vaško pokopališče bodo letos uredili s prostovoljnimi delom.

Norbert Černe

Dražje alkoholne pijače

Odborniki občinske skupščine v Ribnici so na nedavni seji sprejemali prometni davek za posamezne vrste pijače. Prometni davek od alkoholnih pijač v trgovini in gostinstvu bo odslej znašal pri naravnemu vinu, pivu in žganju 20 odst., od drugih alkoholnih pijač pa 25 odst. Sprememba se je takoj odrazila v gostilnah in trgovinah, saj se je pivo podražilo za 20 Sdin pri steklenici, vino pa za 50 Sdin pri litru.

Dve zmagi Ribničanov

Rokometni klub Partizana v Ribnici, ki tekmuje v LCL, je spomladansko sezono začel zelo razveseljivo, ko je premagal Križe v nedeljo, 3. aprila, z rezultatom 31:14 (13:7). Igra, ki je prinesla prvi dve točki domači ekipi, je bila ostra in igralci zelo postrvalni. Gledalci so bili zadovoljni z domačo ekipo, ki je pokazala, kaj zmore, če le hoče.

Preteklo nedeljo, 10. aprila, so se Ribničani pomerili z Rudarjem II iz Trbovelj. Tudi ta tekma je Ribnici prinesla dve točki, ki so jih igralci priborili z uigrano igro v slabem vremenu. Stevilni gledalci so kar po dežni spodbujali domače moštvo. F. L.

Pet oziroma sedem lepih knjig za nekaj stotakov

Konec leta bo izdala Prešernova družba za svoje člane pet rednih in dve doplačilni knjigi:

REDNA KNJIZNA ZBIRKA:

1. Prešernov koledar 1967 bo obsežnejši od dosedanjih. Zaradi aktualnih člankov in drugih prispevkov literarne, poučne, zabavne in praktične vrednosti bo imel zopet trajno vrednost.
2. Smiljan Rozman: »Poletje« — roman, ki obravnava značaj treh mladih fantov, ki se križajo v odnosu do dekleta.
3. Anton P. Čehov: »Dvoboje«. Zgodba je zapletena okrog nesrečne, odmirajoče ljubice med sicer akademsko izobraženim, s skrajno lahkomišelnim, surovim zapeljivcem (prevedel Josip Vidmar).
4. Vera in Aleš Bebler: »Otroci zemlje in morja« — potopis, napet kot roman, zanimiv kot potopis in poučen kot znanstvena razprava. Knjiga bo bogato ilustrirana z mnogimi posnetki indonezijskega življenja in dea.
5. Dr. Emilijan Cevc: »Slovenska umetnost«. Bralci bodo dobili s tem poljudno napisanim delom vpogled v okolje, v katerem se porajala naša umetnost skozi stoletja. Delo bo še posebno koristno za učečo se mladino. Knjiga bo imela 32 strani slik v bakrotisku in 16 strani v barvnem tisku najznamenitejših naših umetnin.

DOPLACILNI KNJIGI:

1. Janez Trdina: »Bajke«, ilustrirana mladinska knjiga, ki jo bodo z enakim zanimanjem brali tudi odrasli.
 2. E. Rackwitz: »Tuji svetovi — neznana morja«, — poljudna zgodovina odkritij, ki se bere kot najbolj napet roman.
- Za članarino 12 Ndin bodo prejeli člani 5 knjig, za 20 Ndin pa 7 knjig. — Če pa doplačajo 8 oziroma 12 Ndin, dobijo knjige trdo vezane in primerne za vsako knjižnico. Če ne veste za poverjenika, vplačajte članarino na naslov: Prešernova družba, Ljubljana, p. p. 61/1.

Žetev na Čatežu: 45 000 cvetov

Kmetijska zadruga Brežice povečuje vrtnarijo — Poleg rastlinjakov so uredili nizke tople grede za vzgojo sadik — Na leto jih bo zrastle po 900.000 — V rastlinjaku bujno uspevajo kumare in jih bodo pridelali 140 ton — Na zunanjih površinah imajo namakalni sistem za 50 hektarov

Na čateški vrtnariji je veliko novega in kdor nekaj mesecev ni bil tam, bo ob ponovnem obisku prijetno presenečen. Poleg rastlinjakov so med tem uredili nizke tople grede, v katerih že vzgajajo sadike za zunanjo proizvodnjo. Nizke grede obsegajo 1.200 kvadratnih metrov. V njih bodo vsako pomlad gojili sadike za lastne potrebe in delno tudi za prodajo. Jeseni bo sadike zamenjala solata, 600 kvadratnih metrov nizkih gred ogrevajo s termalno vodo, prav tolikšna površina pa je brez ogrevanja.

Druga pomembna novost na vrtnariji je silnica za siljenje ranega krompirja na kalitev. Jeseni bo v njej skladišče za gomoljnice in korenčnice, pozimi pa jo bodo lahko izkoristili za siljenje radeča. Letna zmogljivost silnice znaša 10 vagonov krompirja za siljenje in 15 vagonov gomoljnic.

Izredno koristna pridobitev je tudi zunanji namakalni sistem za površino 50 hektarov. Namakalna mreža je urejena tako, da naenkrat lahko namakajo 2 hektara zemljišča. Na novo so na vrtnariji postavili skladišče za pridelke, garaže za kmetijske stroje, za delavce pa kuhinjo, jedilnico, kopalnice in garderobe. V vse te objekte je kmetijska zadruga vložila 1.700.000 Ndin.

OD MARCA DO JULIA KUMARE — OD NOVEMBRA DO JANUARJA PARADIŽNIK

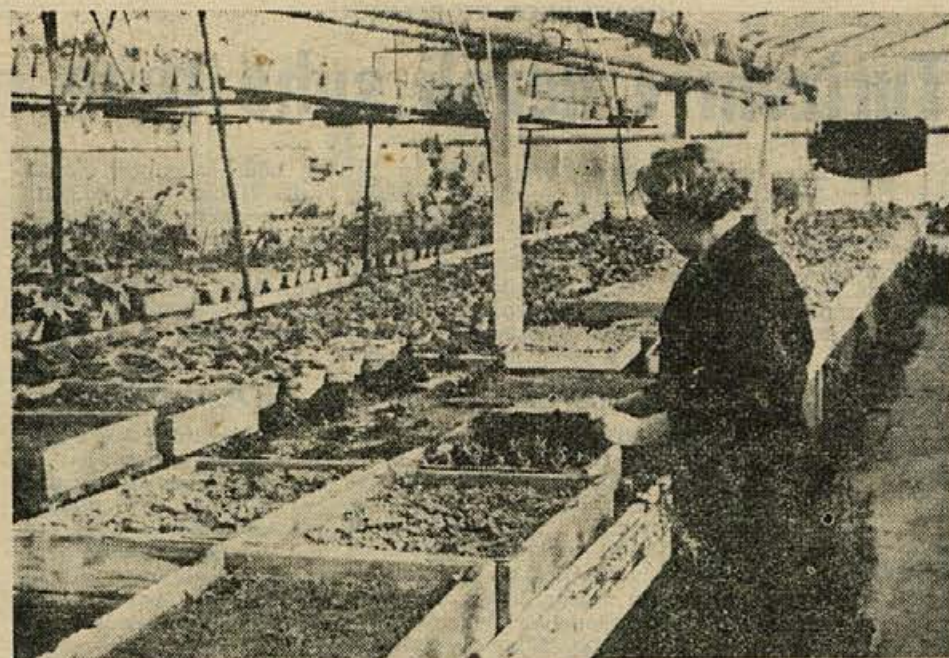
O tem, koliko bodo letos pridelali, mi je med sprejemom po bujnih rastlinjakih sproti razlagal upravnik vrtnarije tov. Mohor. Izredno bogat pridelek obetajo kumare, ki rastejo na površini 8.000 kvadratnih metrov. Prve plodove so začeli trgati 10. marca. Rodnost bo trajala do

srede julija in do takrat pričakujejo, da jih bodo natrgali in prodali 140 ton. Tedaj bo zaključen pomladanski turnus in na teh površinah bodo jeseni posadili paradižnik. Plodovi bodo začeli zoreti v novembru. Paradižnikova letina bo končana sredi januarja 1967. Računajo, da bo pridelek znašal okrog 25 ton.

V rastlinjakih imajo na 20 arih zasejane cvetlice, predvsem nageljčke in vrtnice. Razcvetajo se vsak dan in vsak dan sproti jih tudi porazejo. V zasteklenih gredah se od zime do zgodnje pomladi razcvetajo na tisoče cvetov, za katere je vedno dovolj odjemalcev. Letos bodo vzgojili 25.000 cvetov nageljčkov in blizu 20.000 cvetov prekrasnih vrtnic. Tudi asparagus goje v toplih gredah, saj je nepogrešljiv dodatek k šopkom. Narezali ga bodo 600 do 700 kg. V rastlinjaku vzgajajo še lončnice in za letos predvidevajo, da jih bodo imeli za prodajo že 10.000.

Tople grede na Čatežu dopolnjujejo obsežne zunanje površine, kjer pridelki ne prehitujejo letnih časov. Letos bodo posadili zgodnji krompir na 6 hektarih. Vseh zunanjih obdelanih površin je 20 hektarov. Na 3 ha raste por, na 2 ha bo solata, na 2 ha paprika, na drugih površinah pa bo uspeval paradižnik, ohrovt, radič, rdeča pesa, špinača in druge povrtnine. Vrtnarija se bo še širila, saj ji pripada 53 ha zemljišč. Na nekaterih zemljiščih so še poljske kulture, drugod pa travniki. Počasi jih bodo pripravili na zahtevnejšo proizvodnjo, saj čateški vrtni vsako leto povečujejo obseg.

J. T.

Vrtnarski tehničarki Anki Balonovi mineva delovni čas med cveticami, ki jih z ljubeznijo vzgaja v rastlinjakih na Čatežu. Na sliki jo vidimo v oddelku za lončnice (Foto: J. Teppey)

Dekle iz kovinarske delavnice

V Kovinoplastu na Jesenicah delajo štiri tovarišice — Delo v tej stroki jih veseli in ne bi rade menjale poklica

V obrtni delavnici Kovinoplasta na dolenskih Jesenicah delajo med kovinarji tudi štiri tovarišice. Srečanje z ženskami na teh delovnih mestih je skorajda nenavadno, toda same ne mislijo tako.

»Kaj vas je privedlo sem?« vprašam najmlajšo, Angelco Povhovo.

»Najbrž to, da sem doma iz Ribnice in da sem želela dobiti delo kar najbližje doma.«

»Pa se dobro počutite v tem poklicu?«

»Zelo sem zadovoljna in bom tu tudi vztrajala.«

»Koliko ste stari?«

»Sedemnajst let.«

»Je to vaša prva zaposlitev?«

»Ne. Ko sem zapustila šolske klopi, sem dobila delo v brežiški opekarni. V službo sem se vozila s kolesom približno 12 kilometrov daleč. Na pot sem morala vsako jutro in ob vsakem vremenu. Zaradi tega sem zbolela. Pa tudi delo je bilo tam težje kakor tukaj. Na srečo sem zvedela za prosto delovno mesto v Kovinoplastu in res sem dobila zaposlitev. Sodelavci so me lepo sprejeli in mi vedno tovariško pomagali, če mi delo ni šlo prav od rok.«

Pozanimala sem se kako daleč lahko napreduje nekvalificirana delavka v tem obrtnem podjetju in povedala so mi, da se na primer Angelca Povhova lahko priuči ključavničarskega poklica in da ji v podjetju priznajo polovično kvalifikacijo. To pa seveda velja le znotraj delovne organizacije.

17-letna Angelca Povhova iz Ribnice pri Jesenicah si je izbrala kovinarski poklic. Zaposlena je pri Kovinoplastu in pravi, da jo delo v tej stroki zares veseli (Foto: J. Teppey)

Zenske se torej med kovinarji dobro počutijo. Zadovaljne so in menijo, da je veliko vredna zaposlitev v neposredni bližini doma. Delovnih mest ni na izbiro, nobena pa se ne želi voziti drugam.

J. T.

Ustanovljena je počitniška skupnost

Upravni organ počitniške skupnosti Savudrija, ki vključuje GP Brežice, Rudnik Globoko, Združenje borcev NOV in Zvezo prijateljev mladine Brežice, je te dni sprejel osnutek statuta in sklep o ustanovitvi te skupnosti. Osnutek predvideva, da bo v svetu skupnosti zastopan 1 član občinskega sindikalnega sveta, 1 predstavnik občinske skupščine, člani počitniške skupnosti pa bodo imeli v tem organu dva zastopnika.

Strokovnjaki prihajajo iz šol

Brežiška občina bo letos dobila več novih pedagoških strokovnjakov. Na pedagoški akademiji bo končalo študij 5 študentov, dva študenta pa bosta končala srednjo šolo za telesno vzgojo. Razen teh bo nastopilo učiteljsko službo še 5 dijakov učiteljske šole. Služatelje višjih in srednjih šol v glavnem študenti občinske skupščine, nekaj pa tudi posamezne osnovne šole.

Zvočniki s kombija so minuli teden na Bizeljskem hitro privabili mladino, saj so napovedali nastop artistične skupine »Variete mystic«, ki je gostovala nekaj dni prej v Dobovi (Foto: J. Teppey)

»Pota bomo popravljali vsi!«

Na Bizeljskem so občani sklenili, da bo vsakdo izmed njih prispeval delež za krajno skupnost, ki je prevzela skrb za vaše poti. Posestniki morajo za vsak hektar zemljišča plačati prispevek 20 Ndin ali pa ta prispevek nadomestiti s prostovoljnim delom. Za 20 Ndin morajo delati 10 ur.

Krajna skupnost bo letos zbrala precej denarja za komunalne potrebe, ki seveda niso majhne. Kmetje iz 4. davčnega okoliša bodo prispevali 6 odst. od katastrskega dohodka ne glede na to, v katerem okolišu prebivajo. Obrtniki bodo prispevali 2 odst. od letnega davka, vsi zaposleni pa 1 odst. od mesečnega osebnega dohodka.

Jutri bo predaval Franček Bohanec

Jutri, 15. aprila, bo v Brežicah ponovno predavanje Frančka Bohanca o vlogi družbeno političnih organizacij v delovnih kolektivih. Predavanje je organiziral občinski sindikalni svet, namenjeno pa je izobraževanju sindikalnih vodstev.

Kakšni bodo davki?

Na sobotnem posvetovanju z obrtniki, ki ga je sklical občinska skupščina v Brežicah, so govorili o davčnih olajšavah in obveznostih v letošnjem letu. Med drugim so razpravljali tudi o posameznih obrtnikih in njihovih obveznostih, o registraciji računov in podobnem.

„Vprašajmo se raje, kje ni tako!“

Komunisti so dolžni odločno odstranjevati vse zapreke, ki ovirajo samoupravo — Osnovna naloga članov ZK: učiti se zato, da bi lahko učili druge in jih usposobili za odločanje v samoupravnih organih

V soboto, 2. aprila, smo na razširjeni seji občinskega komiteja razpravljali o delu komunistov v občini v obdobju po III. plenumu CK ZKJ in po IV. plenarni seji CK ZKS. Obe seji sta bili v času resne prizadevanja za uresničitev reforme, njun namen pa, da pospešita uresničevanje politike ZKJ, sprejete na VIII. kongresu. Zato sta bila plenuma delavna in kritična do vseh pojavov, ki ovirajo ekonomski in samoupravni razvoj.

Gradivo obeh sej je bilo v celoti objavljeno v časopisu, po radiu in televiziji, zato ga ne bom ponavljal, poskušal bom le povedati, kako naj delajo komunisti v občini, da bi ob podpori delovnih ljudi zavrnili vse odkrite in prikriti poskuse zaviranja samoupravljanja.

Delovnim kolektivom ostaja vsako leto več denarja, prav tako tudi skupščini in krajevnim skupnostim. To pa še ne pomeni, da je delovni človek dobil več samoupravnih pravic. Vsaj ne tam, kjer o delitvi odločajo posamezniki ali manjše skupine ljudi. Kje pa se to dogaja? Bolj ali manj v vseh delovnih organizacijah, kjer z izgovori, da delavci niso sposobni presojudati, delijo dohodek drugi. Da se to ne dogaja, ne moremo potrditi. Naši delavci so resnično že velikokrat dokazali. Predstavniki podjetij zelo pogosto slišimo, ko takole govorijo: »Jaz nisem za to.« Jaz bom dal toliko denarja, »Pri meni je disciplina, kdor je ne upošteva, dobi knjižico in gre.« Zopet se boste vprašali, kje pa je tako, toda raje bom postavil vprašanje, kje ni tako.

Razumljivo je, da so tudi pojavi, ko delavci na primer ne razumejo, da je treba zaposliti stro-

kovnjake, da pri osebnih dohodkih morajo biti razlike, da so z izvozom težave ipd., če jim tega pravilno ne obrazložijo. Ni pa jim mogoče razumeti visoke osebnih dohodke posameznikov, če niso odmerjeni po vloženem delu; tako je tudi z izplačili nagrad za razne pravilnike, statute, razne provizije, dvomilijev kilometrine, pretirano službeno odsotnost ipd.

Zaradi tega je nujno, da komunisti odločno in kritično odstranjujejo vse take deformacije v odnosih do ljudi in do družbenega premožja.

PIŠE VINKO JURKAS, SEKRETAR OBČINSKEGA KOMITEJA ZKS BREŽICE

nja. Ni dovolj, da na tiho protestirajo, potrebno je odločna akcija samoupravnih organov, komunisti pa so jo dolžni podpreti.

Ljudi, ki ovirajo razčiščevanje odnosov ali pa so zapleteni v kršenja samoupravnih pravic in samoupravnih aktov, je treba klicati na odgovornost. V hujših primerih je vsekakor umestna disciplinska kazen ali celo izključitev iz kolektiva, četudi gre za vodilne ljudi in člane ZK.

Sodobni idejni boj ima nekatere specifičnosti in komunisti jih moramo globlje oceniti. Predvsem ne bi smelo biti dileme, če smo za samoupravljanje ali ne. Samoupravljanje si utira pot v delavskem gibanju vsega sveta, tudi tam, kjer

Štovičkove umetnine v Tržiču

Prijetno presenečeni so se zbrali ljubitelji umetnosti pretekli četrtek popoldne v II. nadstropju muzeja v Tržiču, kjer so ob 17. uri slovesno odprli razstavo plaket, medalj in skulptur našega rojaka akadem. kiparja Vladimira Štovička iz Leskoveca. Po sporazumu med gorenjskimi muzeji so razstavo, ki je bila od 8. marca v spodnjih prostorih Prešernovega muzeja v Kranju, zdaj prenesli v tržiški muzej. Kustos muzeja Josip Rakovec je pozdravil zbrane domačine, predstavnike obč. odbora SZDL Tržič, umetnika VI. Štovička, njegovega brata književnika J. Štovička in arhitekta D. Štovička iz Ljubljane, posebej pa tudi pred-

sednika Obč. SZDL Krško Petra Markoviča in direktorja delavske univerze Slavka Smerdela. V krajšem, strnjem nagovoru je podal zbranim preživetjske in umetniške poti mojstra VI. Štovička ter se mu hkrati zahvalil za vse, kar je doslej že prispeval v zakladnico slovenske in svetovne kulture. Pevci učiteljskega zbora STANE ŽAGAR, ki praznuje letos desetletnico svojega plodnega javnega dela in združuje pevce učitelje iz občin Kranj, Škofja Loka in Tržič, so nato povabili zbrane domačine in

goste v salonček muzeja, kjer so ubrano zapeli v počastitev razstave vrsto lepih pesmi. O zboru je povedal nekaj besedi Tržičanom predsednik društva Niko Slapar, dirigiral pa je prof. Peter Lipar, ki že nekaj let kvalitetno vodi pevke in pevce edinega učiteljskega pevskega zbora pri nas.

Po koncertu je mojster Štoviček vodil goste in domačine po razstavi in sproti razlagal nastanek posameznih del. — Kakor smo zvedeli, obetajo prenesti razstavo tudi na Bled in v Škofjo Loko, še letos pa bodo razstavo videli tudi Kranjčani.

Kakor ob nedavni otvoritvi razstave umetniških del akadem. kiparja Vladimira Štovička v Prešernovem muzeju v Kranju, tako so tudi ob otvoritvi v Tržiču prenesene razstave pretekli četrtek ubrano zapeli poštvovalni pevci Učiteljskega pevskega zbora STANE ŽAGAR iz Kranja v salončku prikupnega tržiškega muzeja. Zbor, ki slavi letos desetletnico plodnega javnega dela, vodi prof. Peter Lipar (na sliki na skrajni desni), predsednik društva pa je Niko Slapar, ki je pred vojno učiteljeval tudi na Studencu (na sliki na skrajni levi) — Foto: Tone Gošnik

Kurirčkova pošta med nami!

Kurirčkovi pošti bodo pionirji iz občine Krško posvetili veliko pozornosti, saj bodo sodelovali vsi pionirski odredi, tako kot so se dogovorili na skupnem posvetovanju.

19. aprila jo bodo sprejeli v Gorenjem Leskovcu iz rok sevnjskih pionirjev. Takoj po sprejemu jo bodo ponesli na Bohor, kjer bo zbor 60 pionirjev iz vse občine. Tem pionirjem bo govoril komendant Kozjanskega odreda tovarš Marjan Jerin. Sodelovali bodo tudi drugi udeleženci boja na Bohorju. Odred predvojaške vzgoje bo uprizoril napad in tako ustvaril nekdanje vzdušje. Pionirji se bodo ob tabornem ognju povesečili

in skupno z borci obujali spomine na čas, ko je preko Bohorja šel klic po svobodi. Šele drugo jutro bodo zapustili Bohor in spremili kurirčko proti Senovem, kjer bo ob 9. uri prejem pošte. S Senovega jo bodo ponesli preko Koprivnice, Kostanjke in Zdolci proti Krškemu, kjer bo svečan sprejem pošte s proslavo. V četrtek bodo pionirji iz Dolenje vasi predali pošto artiškim pionirjem. Pionirji iz Podbočja in Kostanjevice pa bodo 23. aprila predali pošto šentjernejskim pionirjem, ki jo bodo ponesli proti Beli krajini.

Pionirski odredi z Velikega Trna, Rake, Leskoveca, Velikega Podloga in Brestanice bodo organizirali lokalno pošto, ki se bo priključila glavni v Krškem, kjer bo sprejem iz vseh smeri 20. aprila ob 16. uri. Vabimo vse prijatelje pionirjev in mladine, da se udeležijo sprejema kurirčkove pošte v Krškem.

Da bo pošta bolj uspela, sodelujejo v pripravi tudi organizacije ZB in ZROP ter odred predvojaške vzgoje.

Akademski kipar Vladimir Štoviček iz Leskoveca je vodil obiskovalce tudi na svoji razstavi, ki so jo v četrtek popoldne odprli v tržiškem muzeju.

DROBNE S SENOVEGA

■ KOTALKARJEV JE VEDNO VEČ, kotalkajo pa se kar po asfaltiranih ulicah in pločnikih. Otroci niso dovolj preudarni in kaj hitro lahko pride do nesreče, saj je promet živahen. Morda bi kazalo asfaltirati igrišče za odbojko in košarko in dovoliti na njem tudi kotalkanje.

■ POLOVICO NOVIH ČLANOV CDS bodo volili 28. aprila rudarji rudnika na Senovem. Volitve je razpisal DS na zadnji seji, zbori delovnih enot, na katerih so predlagali kandidate, pa so bili 12. aprila. Letos bodo prvič volili tudi svete ekonomskih enot po dveh kandidatih listah: polovico članov za 1 leto, drugo polovico pa za dve leti.

■ ZA K-15 NAJ DOBI VSAK na roke izplačano nadomestilo. Tako so menili rudarji na nedavnih zborih, ki jih je sklical izvršni odbor rudniškega sindikata. Vozne olajšave so ukinjene, zato so menili, da bo najpravičnejše, če dobi nadomestilo vsakdo izplačano. O zadovbi bo dokončno sklepal DS.

■ ZA PLAVALNI TEČAJ se ogrevajo na Senovem, kjer imajo plavalni bazen, mnogi otroci pa ne znajo plavati. Starši se boje zanje, saj otroci zelo radi skačejo v vodo. Vročni dnevi se bližajo, zato bi bilo kar prav, ko bi TVD Partizan že zdaj razmisljal o plavalnem tečaju za mladino.

R. K.

Novice iz tovarne papirja

■ DELAVSKE PREVOZE z avtobusi je tovarna ukinila s 1. aprilom. Organiziran prevoz bo vsako leto samo v jesenskem in zimskem času. Za prihod na delo uporabljajo avtobuse 43 odst. delavcev. Za prevoze v minulih letih in zimi je plačala tovarna skoraj 14 milijonov Sdin.

■ 9 UPOKOJENIH ČLANOV KOLEKTIVA je na zadnji seji DS prejelo za vrnitev in dolgoletno delo pismena priznanja in denarne nagrade. Med upokojenci je bil tudi spomeničar Jože Preskarlija.

■ KREDIT ZA GRADNJO STANOVANJ želi dobiti 60 članov kolektiva. Na razpolago je okoli 60 milijonov Sdin. O merilih za podelitev teh kreditov bo razpravljala UO DS na prihodnji seji. Hkrati bodo govorili tudi o ureditvi

naselja pri hotelu, o gradnji nove šole na Vidmu in o dograditvi 24-stanovskega bloka.

■ NOV DELAVSKI SVET in obratne DS so izvolili v tovarni 7. aprila. Udeležba je bila zadovoljiva, na nekaterih voliščih pa je bila celo 100 odst. V celoti je volilo 94,8 odst. zaposlenih.

■ REKORDNA PROIZVODNJA je bila dosežena v marcu. Veliko je pripomogel na novo vpeljani premijski način nagrajevanja, ki spodbuja zlasti ekonomske enote.

■ ZARADI TEŽJE KRŠITVE delovne dolžnosti je DS tovarno izključil iz kolektiva Martina Fabjančiča. Imenovan si je prisvojil del klobočevinastega traku pri papirnem stroju. S tem je povzročil večmilijonsko škodo. Za povrnitev škode je tovarna vložila seveda še civilno tožbo.

KRATKE IZ KRŠKEGA

■ JAVNO KOPALIŠČE je začelo spet obratovati. Zaprto je bilo dlje časa zaradi okvare na napravi za gretje vode. Popravili so jo instalaterji TSS Krško, ljudje, ki nimajo kopalnice, pa se spet lahko vsak petek in soboto kopajo.

■ RESEVALCE PRI GRADNJI mostu v Savi bo zagotovil podjetje PIONIR plavalni klub Celulozar. Reševalce bodo izbrali iz vrst aktivnih, starejših plavalcev. Če bo potrebno, bodo reševali gradbince, ki bodo v vodi gradili opornike mostu.

■ DVE DRAMSKI DELI pripravlja DPD Svoboda Krško za uprizoritev v maju. Z obema bodo sodelovali tudi na reviji amaterskih gledaliških skupin Dolenjske.

■ GRADNJA NOVEGA MOSTU se spet odvija hitreje, na gradbišču pa je več delavcev. Slišati je, da bodo uvedli troizmensko delo. Zda gradijo temelje drugega opornika na desnem bregu Save.

■ KERAMICNIH VRČEV v katerih so stregli v AGRO-KOMBINATOVEM gostišču na Sremiču, ni več. Videti je, da je zaleglo opozorilo v TOVARISU, da je nepošteno zbirati denar na tak način. Vrči so namreč držali samo po 9 dol., bili pa so tudi sila neokusni!

■ TURISTIČNO-SPORTNI RIBNIK gradil ob Zdoiskih cestni Turistično društvo Krško. Denarja je zavoljo podražitve zmanjkalo, zato je društvo prosilo za prispevke tudi sindikalne podružnice. Vse Krško, še posebej pa predel proti Zdolam, naj bo čisto in lepo urejeno. To bo v dobro občanov in gostje se bodo boljše počutili!

■ TRBOVELJSKI SAHISTI so preteklo soboto v tekmovanju za pokal maršala Tita premagali Krčane s 4,5:1,5. Krški sahisti torej niso uspeli povrniti poraza, ki so ga pretrpeli v boju s Trboveljčani v Zasavski ligi.

Predolgi prsti

V Podbočju in okoliških vaseh se je v prejšnjem tednu zelo razvila »pregovina« s perutnino in prekajenim mesom. Kupci so prihajali vedno ponoči, ko so lastniki kokoši in mesa sladko spali. Bili so toliko uvidevni, da jih niso hoteli buditi in so robo odnesli kar brez plačila. To pa ni bilo prav varuhom pravice v Kostanjevici, ki so »trgovce« polovili in jih spravili na varno. Verjetno bodo dobili zaslužen plačilo. Ljudje pravijo, naj bi jim na sodišču poredali na prstih tisti del, ki je predolg in ki jih zavaja v skušnjava!

J. S.

stava za naslov občinskih ekipnih prvakov;

6. maja bo prva javna oddaja »Poznaš mladinsko organizacijo« za vse osme razrede osnovnih šol v Podbočju;

8. maja se bodo vse zmagovalne ekipe občine udeležile tekmovanja zasavsko-posavske skupnosti v Brežicah;

13. maja bo druga javna oddaja »Poznaš pionirsko organizacijo« za 4. in 6. razrede osnovnih šol v Leskovcu;

20. maja bo tekmovanje »Poznaš osnove prve pomoči in PRK« za 7. razrede osnovnih šol na Senovem;

25. maja bodo vsi pionirski odredi praznovali dan mladosti v svojih odredih;

29. maja bodo sektorska praznovanja dneva mladosti in podelitev priznanj za dosežene uspehe. Pionirji se bodo lahko udeležili mednarodnega plavalnega mitinga, ki ga prireja plavalni klub iz Krškega;

3. junija bo zadnja javna prireditel »Poznaš prometne predpise« za 3. in 5. razrede ter ocenjevalna košarska vožnja za učence 5. razredov. Pri organizaciji tega tekmovanja bo sodelovalo AMD Krško in komisija za varnost prometa pri občinski skupščini.

Od 15. do 22. maja organizira občinska zveza kulturno prosvetnih organizacij kulturno revijo, kjer bodo nastopali mladinski pevski zborji, mladinske dramske skupine in glasbena šola.

Od 21. do 28. maja bo odprta občinska pionirska foto razstava v Kostanjevici, sodelovali pa bomo tudi na republiški razstavi »Pionirski foto«, ki bo prav tako v Kostanjevici.

Mladi športniki se bodo pomerili med seboj še v lahki atletiki, krosu in nogometu. Udeležencem vseh tekmovanj, zakor tudi prirediteljem želimo mnogo uspehov. Hkrati vabimo vse prijatelje mladine, da se udeležijo vseh prireditel!

—ic

Krški plavalci v Kranj

17. aprila bo odpotovalo iz Krškega 10 pionirjev in 6 pionirk, ki se bodo kot predstavniki Celulozarije udeležili zimskega slovenskega pionirskega plavalnega prvenstva v Kranju. Mladi krški reprezentanti so začeli trenirati 9. aprila v domačem odprtem olimpijskem bazenu, ki so ga v ta namen napolnili s toplo vodo. Trenirali bodo točen dni. Pričakovati je, da se bodo v Kranju uvrstili na 2. ali 3. mesto.

v. n.

Končno stanovanje!

Te dni je gradbeno podjetje »Sava« iz Krškega začelo z gradnjo novega stolpca za prosvetne delavce, ki so zaposleni v kostanjevski šoli. Težke stanovanjske razmere, ki so se skozi več let brezupno vlekle, bodo s tem rešene, saj bodo praktično s tem vsi prosvetni delavci v lepo urejenih, sodobnih stanovanjih.

Prvi blok za prosvetne delavce v Kostanjevici je bil zgrajen leta 1959 in že takrat je nekaj prosvetnih delavcev ostalo z neuslišanimi prošnjami. Čakali so torej dolgo in potrpežljivo in bodo končno le dobili prepotrebni življenjski in delovni prostor, v katerem se bodo lahko z vso odgovornostjo pripravljali na vzgojiteljsko delo.

Kostanjeviška šola je letos v jubilejnim letu, saj praznuje 60-letnico sedanjega šolskega poslopja in 175-letnico šolstva v Kostanjevici. Osrednja proslava bo predvidoma v septembru in na tej priložnosti dobe prosvetni delavci ključke od novih stanovanj.

Sklep občinske skupščine v Krškem, da je treba takoj zgraditi stolpič za prosvetne delavce v Kostanjevici, so kostanjeviški prosvetni delavci sprejeli z velikim olajšanjem, hkrati pa kot priznanje njihovega požrtvovalnemu delu.

V stolpiču bo tudi dvojno stanovanje za delavce tovarne perila »Laboda«.

Odlikovani člani ZB iz krške občine so se po slovesnosti na ustanovni skupščini ZB, na kateri jim je predsednik Obs inž. Franc Dragan podelil odlikovanja, fotografirali. Na sliki jih vidite skupaj s predsednikom tov. Draganom. Vsem odlikovancem še enkrat iskreno čestitamo! (Foto: Kristijan Pavliha)

MIRNA PEČ SE NE MORE POMIRITI

Mirnopeška osnovna šola je morda izjemen primer, da v 110 letih, kolikor obstaja, ni menjala strehe nad glavo — Krive so finančne težave — Pripravljajo opremo za (novo) šolo, ki je še ni

V krajevnem leksikonu Dravske banovine iz leta 1937 piše, da je bila mirnopeška osnovna šola ustanovljena 1857. V tistih časih so bile učilnice v župniščih oziroma kaplanijah. Tudi v Mirni peči ni bilo drugače. Šolstvo si je postlalo v kaplaniji in sčasoma dobilo nekaj učilnic. Pa so ugotovili, da se šola nima več kam povečevati.

Leta 1931 so dali napraviti načrte za novo šolo, ki bi bila še dandanes moderna. Z načrti in željami naposled ni bilo nič. Tako je šolstvo dočakalo osvoboditev prav tam, kjer se je rodilo.

Sele po letu 1945 se je dalo malo bolj zadihati, ko so kaplanijo v celoti spremenili v šolo. Vendar problem ni bil do konca rešen. Otroci so bili še vedno v prostoru, ki je začelo zmanjkovati. Zato so spet začeli napeljevati prizadevanje za novo šolsko poslopje.

Nekako pred petimi leti je bilo o tem še celo veliko govora. Zahtevali so, da je treba problem prostorov skoraj rešiti. Pomislili so, da bi se rešili z adaptacijo obstoječih prostorov. To misel so opustili, ker se je na obzorju svetilkala boljše rešitev. Pristopni moške so rekli, da bo v Mirni peči kmalu stala nova šola. Do danes, ko smo doživeli že toliko sprememb na vsej črti in ko napredek

na isti črti ni tako majhen, pa se v zvezi z mirnopeškim šolstvom ni moglo doseči kaj več kot to, da so potrebo po gradnji dali na prioriteto listo.

Odvisni od kreditov ...

Da je v Mirni peči potreba na nova šola, povedo mnoga dejstva. Da vedno zmanjka denarja, je tudi znano. Lani je bila rešitev že zelo blizu, pa ... letos je spet daleč. Se dije. Vse je odvisno od tega, ali bo republika imela kredite. Občina denarja nima. Kot je povedal tajnik ObS Novo mesto Franci Kuhar, je po predlogu za finančni načrt družbenega sklada za šolstvo za novo mirnopeško šolo predvidenih le 20.000 Ndin (ali 2 milijona starih dinarjev). To bi zadostovalo za polov na kredit, ki bi ga najela občina, če bi tudi repu. blika zagotovila sredstva.

Težave so, o tem ni dvoma. V Mirni peči je nova šola potrebna in tudi o tem ni dvoma. Še zlasti ne, če naj šola dela po sodobnem predmetniku.

Stiska na preperelih tleh

Da bo bolj prepričljivo: šola ima 6 učilnic s skupno površino 202 kv. metra, 13 kv. metrov sanitarij, vodo iz kapnice in 409 učencev v dveh izmenah. In še, kar je najhuje: strah, da najmanjši

potresni sunek stavbo na preperelih temeljih nevarno zamaja. Znotraj, v učilnicah je videti vse drugo, samo tistega ne, kar smo vajeni v učnovzgojnih ustanovah: zastarelo pohištvo, špranje na tleh, razpokane kote, labirintske prehode iz prostora v prostor, obrabljene in hudo škripajoče stopnice in ... zamračene obraze šolnikov, ki tu preživijo pretežni del dneva. Tudi zunaj šola ni nič podobna šoli. V njeni neposredni bližini je odkupna postaja KZ, kjer živina z mukanjem pogosto moti pouk, okoli in okoli pa blata do gležnjev, kadar je dež. Skratka: neprimerna lokacija. Pa zahtevajmo sodoben pouk v takem okolju!

Občani, Mirnopečani in drugi, so na zborih volivcev, sestankih, posvetovanjih in javnih tribunah že ničkolikokrat »obdelovali« problem šole. Zadnja leta še celo. Ko so letos spet slišali nekaj o gradnji nove šolske zgradbe, so takoj pristali na samoprispevek za opremo učilnic v njej. Medtem ko sredstva že zbirajo, pa je vprašanje, ali bodo letos naposled pričeli graditi ali ne, še vedno v meglicah. Vse je torej odvisno od tistega OE DAS, DAM. Lahko se samo tolažijo z upanjem, da nekoč BO, češ: »Bodo pa drugi otroci na boljšem!« To pa jih v zahtevi po novi šoli najbrž ne bo pomirilo.

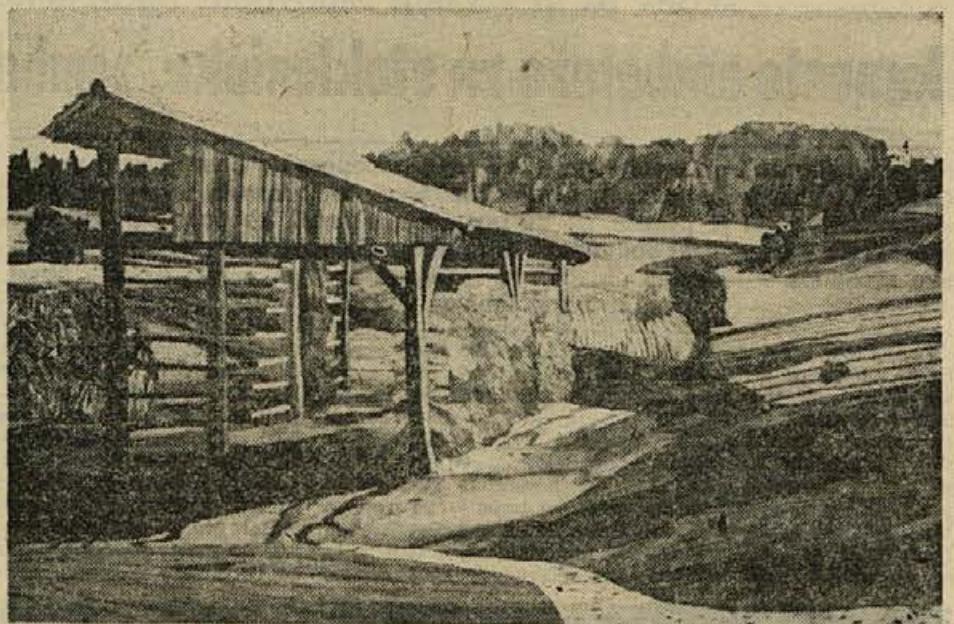
IVAN ZORAN

Bršlinska KS združena z novomeško

Krajevna skupnost v Bršlinu ni zaživele, zato so se občani na nedavnem zboru volivcev odločili, da se združi z novomeško. Svet novomeške krajevnne skupnosti se je na zadnji seji strinjalo z združitvijo, vendar bodo zadnje besede o tem rekli občani.

KS Bučna vas ustanovljena

3. aprila so volivci v Kamencah ustanovili krajevno skupnost Bučna vas. V njej so vsa naselja od Male Bučne vasi do Karteljevega.

Ciril Podbevšek: Dolenjska pokrajina

RAZGOVOR O IZVOZU V NOVOMEŠKEM »LABODU«

Surovina je za 60 odstotkov predraga?

Tekstilna industrija dobiva dolarje za uvoz surovin in te surovine predela v blago, tega pa predrago prodaja predelovalni industriji — Z devizami naj razpolaga ta, ki jih ustvarja! — Z njimi naj kupuje surovine bodisi doma bodisi na tujih tržiščih, toda po svetovnih cenah!

Tovarna perila LABOD Novo mesto je izvozila lani za 169.590 dolarjev izdelkov. Na področja trde valute so izvozili neposredno za 105.600 dolarjev, v kooperaciji z drugimi tvrdkami pa še za 49.900 dolarjev, na vzhod pa so izvozili za 14.500 dolarjev.

Ce bi bila v gornjih zneskih upoštevana vrednost surovin, ki so jih dobavile tuje tvrdke LABODU neposredno, bi se vrednost vsega izvoza povečala na 200.000 dolarjev. Industrija lahke konfekcije se namreč vedno bolj loteva te oblike izvoza.

Celotna proizvodnja je bila lani vredna v LABODU 1 milijardo 825 milijonov Sdin. Če upoštevamo še izvozne premije, je LABODOV lanski izvoz predstavljala po vrednosti okoli 14 odst. celotne proizvodnje. Če ga ocenjujemo količinsko, so naredili za izvoz 164.000 srajc in pri tem predelali 328.000 m² blaga, kar je 20 odst. celotne proizvodnje po količini.

Iz pravkar povedanega sledi, da so bili za cene na mednarodnih tržiščih predragi,

saj je bil njihov izvoz manjši po vrenosti kot pa po količini. Se bolj po domače: v tujino so prodajali z izgubo! Zaradi previsokih cen domačih surovin pa se lahko konfekcija vedno bolj zateka k tkz. »plačanemu delu«. Tuja tvrdka-naročnik dobavi potrebne surovine, pri nas pa srajce samo izdelajo in tuja tvrdka plača delo.

Plačano delo bo najprimernejša rešitev tako dolgo, dokler ne bomo spremenili našega deviznega sistema. Doseči je treba, da bo razpolagal z devizami ta, ki jih ustvarja. Šele takrat bo lahko kupil bodisi na domačem bodisi na tujem tržišču surovine po svetovnih cenah in bo lahko enakovredno prodal kjerkoli.

Oglejmo si to na stvarnem primeru: svetovna cena za 1 m diolena, iz katerega so lani pri LABODU delali srajce, je 0,50 dolarja. Za vsako srajco so jim tuje tvrdke dobavile za 1,10 dolarja diolena, izgotovljena srajca pa velja 1,70 dolarja. 0,60 dolarja je pri vsaki srajci ostalo LABO-

DU za delo in potrošni material (sukanec, gumbi in podloga). To je skupaj 750 Sdin: 350 Sdin za potrošni material in 400 Sdin za delo. Takšna ponudba ni blesteča, sprejemljiva pa je.

Povsem drugače pa je, če prodajajo na tujem tržišču srajce iz domačih surovin. Domači diolen je bil lani po 1000 Sdin meter, kar je približno 0,80 dolarja. Ker porabijo za 1 srajco 2,20 m blaga, jih torej samo blago stane v tem primeru 1,80 dolarja, srajco pa lahko prodajo za 1,70 dolarja. Vse delo morajo opraviti zastoj in dati zastoj še gumba, sukanec in podlogo. Sprememba deviznega sistema je torej več kot potrebna.

MILOŠ JAKOPEC

Z asfalta v jarek

Na cesti III. reda pri Dolnjem Kronovem se je 12. marca pripetila prometna nesreča vozniku Viktorju Fisterju iz Spodnjih Lakov pri Mokronogu. Z mokrega asfalta cesta, na kateri je zaneslo v obcestni jarek, kjer je z levo stranjo vozila zadel v greben in obilni škodo cenijo na 150 N dinarjev.

NOVOMEŠKA KOMUNA

Komisija za sprejemanje in odpoved delovnega razmerja pri

KOMUNALNEM PODJETJU TREBNJE

razpisuje
prosti delovni mesti:

elektro varilca kleparja

Nastop dela takoj ali po dogovoru.

OD po pravilniku.

Pismene prošnje z navedbo kvalifikacije in dosedanje zaposlitve je treba poslati na upravo podjetja do 25. aprila 1966.

Po sklepu združnega sveta

razpisuje

KMETIJSKA ZADRUGA TREBNJE

LICITACIJO

za prodajo osnovnih sredstev

dne 17. aprila 1966, ki bo na delovišču Velika Loka pri Bukovcu ob 8. uri, in v Trebnjem pri mehanični delavnici KZ ob 10. uri

Na licitaciji bodo naslednji stroji:

- 3 traktorji Ferguson 35
- 3 traktorski dvobrazdni plugi
- 2 škropilnici »Biserka«
- 1 rezalnik za meso
- 1 mešalec za meso
- in druga drobna kmetijska mehanizacija

Eno uro pred licitacijo za privatni sektor ima prednost pri nakupu družbeni sektor.

Kmetijski Grm se začenja pri Slapu

V devetinsedemdesetih letih je dala kmetijska šola na Grmu pri Novem mestu 1.809 absolventov, nad 700 tečajnikov (med leti 1936 in 1952) ter nad 200 traktoristov. Od ustanovitve 1886 do danes se je zvrstilo v vodstvu šole sedemnajst direktorjev in nad 40 predavateljev (med temi 11 inženirjev) za nekatere strokovne predmete. Jeseni praznuje šola 80-letnico obstoja

Predhodnica grmske šole je bila Vinorejska in sadjarska šola v Lanthierjevi graščini na Slapu pri Vipavi. Ustanovni pečat tej, prvi slovenski kmetijski šoli, je dal kranjski deželni zbor leta 1873. Ker Slap ni imel pravega zaledja, se je deželni zbor 14. oktobra 1884 odločil šolo premestiti. 23. januarja 1886 je sklenil, da se šola preseli na Grm pri Rudolfovem. Ze istega leta je lastnik grmske graščine Anton Vincenc Smola pristal na prodajo svojih posojil in posestva za 30.442 goldinarjev in 50 krajcarjev. Tako so že 18. novembra 1906 tu odprli ustanovo z uradnim nazivom Vinarska, sadjarska in poljedelska šola. Direktor je postal Rihard Dolenc, ki je šolo vodil vse do leta 1902, ko ga je nasledil Viljem Rohman.

OD GOLDINARJEV K DINARJEM

Ob ustanovitvi je imela grmska šola posestvo, ki je merilo 35 ha, že čez dve leti pa se je toliko povečalo, da je bilo vredno 62.000 goldinarjev.

Sprva dveletna šola je imela zimski in letni tečaj, kjer so se kmečki sinovi učili 22 predmetov in se praktično izpopolnjevali pod nadzorstvom učiteljev. Prvotni program šole je veljal za dobrih dvajset let, dokler niso leta 1908 skrajšali pouka na eno leto. Tako je bilo do 1919. Šola se je tedaj uradno imenovala Kranjska kmetijska šola na Grmu.

Po prvi svetovni vojni je šolo neposredno vodilo ministrstvo v Beogradu, ki je tedaj dajalo tudi denar. Kasnejši naziv Državna kmetijska šola so morali 1925. opustiti, ker je ministrstvo zahtevalo, da se mora šola imenovati Specialna živinorejsko-poljedelska šola, kar je hkrati pomenilo, da mora ustanova delati v občutno zoženem obsegu.

1928. je pokroviteljstvo nad grmsko šolo prevzel oblastni odbor v Ljubljani. Ta je ustanovo znatno finančno podprl.

Grmska šola je tako leta 1936 dočkala 50-letnico. Jubilej so proslavili

zelo slovesno. V premoženjski knjigi je bilo zapisano, da ima šola že 66,75 ha zemljišč, 80 prašičev in 30 glav goveda.

Šolska kronika našteva zelo razgibano dejavnost tudi za vsa nadaljnja leta. Med drugim so poskrbeli tudi za notranjščino stavbe in 1937. povabili akademskega slikarja Franca Sternena, da je restaviral znamenito umetnino v stolpu.

MED ORGANIZACIJAMI IN REORGANIZACIJAMI

Obdobje druge svetovne vojne je grmska šola še kar sračno prestala, saj jo je prizadel le bombni napad 30. marca 1945. Stavbo so naslednje leto popravili, tako da se je že jeseni lahko pričel pouk v enoletni splošni kmetijski šoli.

V letu 1947 je šola pridobila 25 ha v Srebrničah.

Leta 1951 je prišlo njeno premoženje pod Glavno upravo za kmetijstvo LRS. Na Grmu je bila tedaj postaja za obnovo sadjarstva in vinogradništva (za šest nekdanjih okrajev).

Še istega leta, jeseni 1951, je bila na Grmu organizirana dveletna poljedelska šola.

